

POLITIŠKOS ŽINIOS.

AMERIKA.

Generaliskoj republikonų partijos konvencijoj, atsiuvusioj Chicagoj pereitą savaitę, likosi jau išrinktas partijos kandidatas ant prezidento urėdo; išrinktas dabartinis karės ministras Taftas. Demokratai dar savo kandidato neįsirenko, bet manoma, kad kandidatu trečiu kartu pastatys Bryana.

Taft jau pasitraukė iš karės ministerijos ir dabar pradės už save agituoti. Rinkimai atsisbus šį rudenį, bet ką išrinks, sunku įspėti. Republikonai giriasi, kad jie savo begediškais mutais atgabenos gerovę Amerikai, bet ištikro jų jiems valdant užstojo dabar bedarbė. Daugelis mano, kad dabartinis bedarbė tyčia padaryta kapitalistų, suradimui progos sumažinti darbininkų algas, kurios ištikro jau mažinamos. Gal tas teisybė, bet ir tas teisybė, kad dideliats mutais negalima ilgai koki nors krasto gerovę palaikyti: už mutus mutais užmoka ir kiti kraštai, o tasyk susimazina prekių išgabenimas svetur, o kartais ir visai pasiliauja, su tuom nyksta ir visa gerovė, atseina mažinti darbininkų algas, apbružiuoti išdirbystę.

Todėl už ką balsuos Amerikos ūkėnai laike ateinančių rinkimų, dabar negalima įspėti. Žinoma, ir socialistai pastatys savo kandidatą, bet kad dabar jau jie išrinkti savo kandidata, nėra vilties, o ant galo ir išrinktas ne daug gero darbininkams galėtų padaryti, kol kongrese ir senatė sėdės vien demokratų ir republikonų partijų atstovai. Reikia todėl pirma kongresė ir senatė turėtų savo atstovus, dabar gi ten nėra nė vieno socialistų partijos atstovo.

ANGLIJA.

Anglijos moters subruzo reikalauti lygių su vyrais politiškių teisių, jos ypač reikalauja lygių balsavimo teisių. Tas yra svarbiu ir jeigu jos pildo lygias pareigas, privalo turėti ir lygias teises. Bet jeigu apsvietime stovės žemiau už vyrus, nors iškovotų sau lygias teises, bus visgi tik vyrų įnagiats, vyrai jas vadzios, kaip vadzvoja ir dabar.

21 d. berželio, Londone, Hyde Parke, Anglijos moterys reikalaujančios politiškių teisių kėlė triukšmingas demonstracijas ir, rodosi, moters nepilnakus dabar randas turės nusilenkti, jeigu ir ne pripažys visko, ko jos reikalauja, visgi turės pripažinti joms daugiau teisių. Moterys mokančios mokėčius atsisakė juos mokėti, kol negaus lygių su vyrais teisių. Atsiėjo kreiptis į teismą, kurio leido uždengimui mokėčius parduoti jų turtus. Tuom dar, žinoma, negalima iškovoti priderančių teisių, bet tie besipriešinimai užduoda valdžios daug sunkaus darbo ir dėl to jau valdžios priklankiau turi žiūrėti į moterų reikalavimus. Demonstracijos, nors kartais ir gana juokingos, tarp minių pakelia pritarimą moterims, nes minios paprastai retai eina įsien su valdžia. Taigi Anglijoj atsiranda vis daugiau pritariančių sulyginimui moterų teisių.

MASKOLIJA.

Dar nenutolo balsai apie pasekmes susitikimo Anglijos karaliaus su Maskolijos caru, bet visgi aišku, kad jų pasekmė labiausiai bijosi Vokietija. Ar ji pagazdino Maskolijai pradėjimui karo, jeigu Anglija tikrai pristotų prie ryšio dviejų viespatysčių, taigi Prancuzijos ir Maskolijos, tikrai nežinia. Nežinia teipgi, ar ištikro Anglija pristoti prie to ryšio. Bet jeigu Vokietija pradėtų karą, be abejo, nės ir nėsant ryšio, Anglija gelbėtų Prancuziją, kadangi susidurtinimas Vokietijos Prancuzijos kraštais būtų labai pavojingai Anglijai. Kaip pradėtas karas nepasibaigtų, vis visgi, bent ant tulo laiko, apsilpnėtų ir Vokietija, ypač Anglija turėtų progą išaiškinti dar silpną Vokietijos laivyną, o net pergalei Prancuziją ir Maskoliją, Vokietija Anglijai ne daug blogo galėtų padaryti, kadangi ji

visgi negalėtų siųsti savo armijos į Angliją. Kad tą galėtų padaryti, Vokietija turėtų išaiškinti Anglijos laivyną, o to padaryti negali.

Vokietijos cecorius vėl pabarskino kardu kalbėdamas į gvardijos kareivius ir savo kalba ypač suerzino maskolius teip, kad dėl tos kalbos raudni tarnaujančiuose laikraščiuose atsejo net teisintiesi. Bet gali Vokietijos cecorius ir savo kareivius laikyti tukstančius kalbų, gali gaudinti kaimynus, nuo tokių kalbų ir gaudinimų iki tikram karui dar gana toli. Laikai kada valdonai, užsimanę, galėjo karus vesti nesiklausę noro ūkėjų jau seniai praėjo. Šiadien apie tai sprendžia žmonės, o jie karų ne nori, nes jie net pergalėtojam labai brangiai atseina. Valdony kurtas stancijos kalbos šiadien gali pagimdyti vien kaimynų neužsitikėjimą, nuopoliu popierinių pinigų, bet ne karus. Pradėjimui karo reikia žmonių pritarimo, o jie ne Vokietijos, ne Prancuzijos, ne Maskolijos karo negeidžia ypač, kad nieks negali įspėti, kaip pradėtas karas gali pasibaigti, nes pajogos abiejų pusių būtų beveik lygios. Ypač karai lygiai drutų priešų daug aukų reikalauja, tų gi aukų ir bijosi nesutinkančios tautos, nes joms, o ne stumiantiems į karus, kuriuose galima atsizymėti ir pagarsėti be nuopelų, valdonams karų išlaidas reikia uždengti. Todėl ne tik Vokietijos cecorius ir Anglijos karalius, bet net Maskolijos caras turi rokuotiesi su ūkėjų norais; apie Prancuzijos prizidentą nėra ką ne kalbėti: jis mažiau turi ant politikos įtekmes negu Amerikos prezidentas: jis vien reprezentuoja Prancuziją, bet jos ne valdo.

Varšvos kariskasis teismas pasmerkė pakorimui vieną moterį ir vieną vyrą už pasikėsimą ant gyvasties Lenkijos general - gubernatoriaus Skallono. Kituose Maskolijos kraštuose pereitą savaitę kariskieji teismai "Stolypino kaktaraščiais" apdovanojo 17 ypatų Taigi mat kartuvės naikinimui laisvės reikalaujančių dar vis Maskolijos randu reikalingos. Užtai su rando tarnais teismai apseina gana švelniai; tiems parodo didesnę malonę negu galima laukti. 22 d. berželio Peterburgo teismas pasibaigė byla apkaltintųjų už parengimą 1906 m. žydų skerdynių Bialostogėj, Gardino gub. Laikė tų skerdynių užmūsta 73 žydai ir 11 krikščionių, suzeista 23 krikščionys ir 83 žydai. Teismas valdovus skerdynių surengėjų pasmerkė 3 metams kalėjimui, 13 kitų skerdėjų — pusei iki vienu metų kalėjimui, 15 išteisino. Svarbiausieji liudininkai buvo pats skerdynių pritarėjas: oficialai, atsiėjo urėdininkai, ir stačiatikiškieji fanatikai popai. Liudininkai stengėsi pertikrinti, buk skerdynės pagimdė žydų agitatoriai, kurie metė bombą į krikščionių procesiją; kalta esanti ir ginkluotoji žydų atsigynimo organizacija, kurios sanariai su ginklais buk užpuolė ant policistų. Žydų advokatai stengėsi pertikrinti, kad bombą į procesiją metė ne žydai, bet pati policija sukurstymui krikščionių prieš žydus ir kad kareiviai ir policija, vietoj ginti žydus, dalyvavo jų skerdynėse. Prokuratorių, kurio pareiga apkaltintus padaryti teip juodais kaip tik galima, šitoj byloj žydų teismo, vietoj kaltinti, aiškino, kad skerdynės pagimdė pats žydai provokuodami krikščionis. Kaltiems reikalavo kuo mažiausios bausmės. Taigi šitoj byloj apkaltintojo ne buvo, nes prokuratorių buvo greičiau apginę apkaltintųjų, bet ne jų kaltintojų. Taigi mat Maskolijos valdžia turi du saiku: kitokį savo tarnams, o visai priešinga laisvės reikalaujantiems; sąv užmūstėj daugybė žmonių valdžios teismai patys teisina, o laisvės reikalaujantiems ne teisintiesi neleidžia, juos apdovanoja. Stolypino kaktaraščiais ir atliktas krukis.

Nors Amerikos žymesnieji politikieriai jau kelis kartus užtarė už seną revoliucionierių Čaikovskį, bet tas užtarimas jam naudos neatgabenos: jį, sergantį, jau nuo septynių mėnesių laiko Petro ir Povylo tvirtovės kalėjime. Dabar tik oficiališkai randas pagarsino, jog jis bus atiduotas kariskam teismui. Reikalaujant įtekmintiems amerikonom, Stolypin paskyrė, žinoma iš randu tarnaujančių daktarų, komisiją ištirti Čaikovskio sveikatą. Komisija, kaip galima buvo laukti, rado jį sveiku. Policija stengiasi jam daroditi visokius teroristiskus nusidėjimus, o kariskasis teismas, žinoma, nors Čaikovskį būtų nekaltai išiteisinti jį suareštavusios policijos pasielgima.

Randas, dumi besigerindamas, padavė jai užgirti pakėlimą algų dūmos atstovams ant 2100 d. i metus, bet jeigu atstovas ne dalyvaus kokiame posėdyje, nuo jo algos kad būtų atitraukta po tiek, kiek išpuola ant dienos, taigi po 25 rublius. Tas gal privers dūmos atstovus geriau lankyti posėdžius.

IS LIETUVOS.

IS VILNIAUS.

Dvarus ir miesto namus, kurie užstatyti Vilniaus žemės banke, ir už kuriuos neįmokėta reikalaujamieji mokesniai, bankas pardavė — miestų namus: a) Kauno gub. gegužės 23 d. ir berželio 20 d.; b) Vilniaus gub. — gegužės 26 ir berželio 19 d.; c) Gardino g. — gegužės 23, 27 ir 29 ir berželio 19 d.; dvarus: a) Kauno g. berželio 4, 6, 10 ir 27 d.; Vilniaus gub. berželio 3, 5, 9 ir 26 d.; Gardino gub. — berželio 11 ir 22 d.

"Žiburėlio" vakaras "Aušros" 25 metų sukaktuvių atminimui žada būti gegužės 22 d. inteligentų klube, 5 val. vakare. Bus referatai, deklamacijos ir dainuos K. Petrauskas.

Subatoje, balandžio 17 d., buvo pirmas Lietuvių Dailės Draugijos koncertas. Koncerto programos buvo atliktas labai gerai, kas pas mus retai atsitinka; ypačiai puikiai dainavo K. Petrauskas. Labai gražiai paskambino M. Curlianus. Abelnai vakaras padarė labai malonų įspūdį, tiksliai liudna, kad mažai klausytojų tesusirinko ir, kaip paprastai per lietuvių vakarus, dailis jų nepuikiai užsilaikė. Paskutiniuose eilėse buvo girdėtis kalbos ir šnibžėjimas, kas kitiems klidė klausyties.

(IS "L. U.")

Šiomis dienomis, važiuojant tramvajui šv. Jurgio prospektu, prasidėjo ties Lukiškiu sandynas. Kaszin kam ateina galvon padėti ant tramvajaus bėgių keletas patrūnų, kurie, užvažiavus ant jų tramvajui, ir pradėjo saudyti. Nė vienas žmogui jokios nelaimės neatsitikė.

Vilniaus karo teismas visus jenerolo užmušime dalyvavusius buvo pasmerkė pakarti. Dabar Vilniaus karo apygardos viršininkas jau patvirtino to teismo nutarimą, tiktai nešėjai virėjai Lauksinienei pakaitęs pakorimą katorga iki gyvos galvos.

Perskaičius nubaustiems teismo nusprendimui ir paklausius jo, ar jį nenorį dar ko pasakyti, jie atsiliepė, kad jie gailis, taip blogai padarę; neprašė, kad jiems būtų bausmė dovanota, tiktai norį, kad jiems būtų duota laiko maldomis ir pasninku dar ant žemės išsiipirti tą savo baisiąją nuodėmę, kad nereiktų su ja Dievo aišvaizdon stoti.

Gegužės 16 d. anksti rytą juos jau pakorė.

Nėra pasaulyje didelio miesto, kaip kur ir mažų miestelių nerasi, kur nebūtų į kiekvienus namus pravestas vanduo; tik Vilniuje to ligšiol dar nebuvo. Šiomis dienomis susirinkusi Vilniaus miesto pinigų komisija nusprendė, kad neilgiau kaip už trijų metų ir Vilniuje turi būti į visus namus praves tas vanduo. Manoma, kad Vilniaus kasdien reikalaujams kokių keturių šimtų tukstančių kibirų van-

dens. Kaip tą vandenį pravedus, komisija nusprendė atiduoti nutarti inžinieriui Sakalauskui.

Vilniaus gubernatorių nubaudė 100 rub. švento Jokūbo bažnyčios kamendorių, kunigų Klepacki, už jo įrengtą procesiją į Kalvariją be valdzios leidimo.

Gubernatorių sulaukė kojų dirbtuvės profesionalinės sąjungos veikimą, ir pavedė draugijomis ir sąjungomis besirūpinančiai komisijai uždaryti tą darbininkų sąjungą.

Lenkų moterų draugijos nariai kreipėsi į miesto galvą su prašymu, kad prie klausimui apsvartimo apie atidengimą Vilniuje augštesnės mokyklos, būtų teip pat pakeltas klausimas ir apie moterų pastojimą Vilniaus augštesnėje mokykloje, kurios turi tam tikrus mokyklų paliudijimus.

Vilniaus miesto valdyba pranešė gubernatoriui, jog iš gubernijos ir persiuntimo kalėjimų į miesto limpančių ligų ligonbutį atveža kaliniai sergantieji beriančia šiltine. Miesto valdyba, bijodama, kad taip labai limpančiai ligos neispliatytų mieste, meldė gubernatoriaus duoti paliepiną, kad beriančia šiltine susirgusieji ligoniai pasilikytų kalėjimo ligonbutyje.

Nuo balandžio 15 d. šiųjų metų Vilniaus valstiečių banko skyriui tarpininkaujant, leista pirkti žemės Vilniaus gub. septyniems ukinkams 23 dešimties; Gardino gub. 65 ukinkams 245 dešimties ir dar vienam 10 dešimtinui.

Anksti rytą, gegužės 16 dieną, pakorė visus tris kareivius ir vieną iš tarnaičių, kpiuos buvo karo teismas mirtin pasmerkęs už generolo Bikovskio užmušimą ir generolienės sunkų sužeidimą.

Serėdoj (gegužės 21 d.) vakare, aštuntą valandą, buvo miesto valdybos salėje (ėjimas iš Dominikonų gatvės) Vilniaus Apšvietimo draugijos (Ligos) narių antras visuotinis susirinkimas. Visi tos draugijos nariai buvo laisvės kviečiami. Susirinkime visų pirmą renka valdybą, iš kurios dėl įvairių priežasčių, pusė narių yra atsisakiusi. Valdybos narių rinkimams pasibaigus, buvo renkiami nauji draugijos nariai. Taip pat duota apyskaita iš draugijos pastutinių laikų darbavimosi.

Gegužės 12 d., Vilniaus teismo rumai pasmerkė valstiečių Gujį aštuoneriems metams katorgon. Buvo kaltinamas už užmušimą Kaune vieną kareivio ir už sunkų sužeidimą antrojo.

IS KAUNO.

Sruogos, Žitkevičiaus ir Matulio byla, kaip žinoma, buvo dabar Kaune nagrinėjama antrą kartą. Pirmą kartą ji nagrinėta Panevėžioje ir tuomet teismas buvo nutaręs juos visus ištremti Sibirą, nes pripažino jų kaltinimą prirodę. Buves anų tuomet apginę jų, kuršai ir dabar juos gynė, advokatas V. Stasinskas, padavė skundą Senatui, aiškindamas, kad teismas neteisingai tuomet buvęs užimatus jų darbuose valstybės tvarkos griovimą, kad jie visai tos tvarkos negriovė ir nemanę atskirti Lietuvos nuo Rusijos, kad dėl to apkaltinimas sulgy 102 str. nederas. Senatas tiepė antrą kartą šią bylą peržiūrėti, sutikdamas, kad ištikro čion nebuvo vietos 102 straipsniui. Nagrinėjant antrą kartą, patsai prokuroras surado antrą straipsnį, sulgy kurio lygiu būdu galima katorgon išvaryti, būtent 263—265 str. senųjų įstatymų, kurie baudžia už suklintą prieš valdžią, kuomet tvarkos įvedimui net reikia kariuomenę šaukti. Tas straipsnis ir tapo suapadotas.

(IS "V.")

Gegužės 16 d., Nr. 60 randame valdzios įstatymuose, jog nuo šių metų patvirtinta 6 stipendijos, po 60 rub. kiekviena, skiriamos užm-

mokėjimui už mokslą šešioms neturtingesniųjų ir geresniųjų mokinių Kauno mergaičių gimnazijoje, nepaisant kilmės bei tikybos. Piniigus toms stipendijoms kasmet skiria Kauno miestas, atiduodamas kas pusė metų gimnazijos valdybai. Penkios iš tų stipendijų vadinasi Adomo Mickevičiaus vardu ir įsteigtos 50 metų atminimui to poeto myrio; šeštoji stipendija Aleksandro Puškino vardu, įsteigta 100 metų sukaktuvių atminimui nuo jo gimimo.

A. B.

Mirus Žemaičių vyskupui M. Paliulioniui, vyskupijos kapitulas išrinko vyskupijos administratorių pavyskupį Kasperą Cirtantą. Naujajai vyskupijos valdytojas gimė Žemaičiuose 1841 m., mokinosi Raseinių pav. mokykloje ir Šiaulių gimnazijoje, kurią pabaigė 1862 m. aukštinu medaliu. Tais pačiais metais įstojo Varnių dvasiškojo seminarijon, o dviem metams pralindamas, buvo nusistatęs Peterburgan dvasiškojo akademijon, pabaigė ją 1868 m. teologijos magistro laipsniu. Nuo 1868 ligi 1877 m. buvo profesorium Kauno seminarijoje, nuo 1877—1888 prof. Peterburgo akademijon, 1888—1897 rektorium Kauno seminarijoje, nuo 1897 pavyskupiu.

IS KAUNO GUB.

Kauno gubernijoje galima laukti gerų metų, nes ir rugiai ir kviečiai labai gražiai visur auga, varšojus gi pasisekė visur gerai pasėti.

("V.")

IS VILKIJOS.

Kauno gubehnjios. Gegužės 19 d. buvo pas mus didelė vėtra su lietuimi ir perkunių. Janėklų kaime vaikas 16 metų, Kazlauskas, perkunijai griaujant ir žaibams žaibuojant, norėdamas išvengti lietaus, raitas ant arklio užsisėdęs, zovada jojo namon ir liko nutrenktas perkunijos kartu su arkliu, ant kurio jojo.

Adomaitis.

(IS "V. Z.")

IS SALOCIŲ.

Panevėžio pavieto. Balandžio 29 d., Paškonų sodžiuje pas ukinką Varkolavičių vietinis uriadninkas darė kratą. Jieškojo slapto pinigų dirbtuvės, bet rado tiktai seną sugedusį revolverį.

Balandžio 29 d., Paškonų sodžiuje pas M. Maldutį antstolis su žandarų kratė. Drausto nieka nerado.

Dirvonų Dagilis.

(IS "L. U.")

IS KUPISKIO.

Pan. pav. Mūsų policija subruzo įieškoti kaltininkų, kurie išplėšė Virbaliskų valsčiaus kasą. Tuojau ant važiavo koks tai pavieto viršininkas su gistas valdininkais. Prasidėjo medžioklė. Vaziuoja, kur tik užsimanė, kaltus ar nekaltus krečia, arėstuoja, cypėn tupdo, nesigaili nė nagaikų. Bekratydami ir sąvės neužmiršta: jeigu pakliuva kokie valgomieji daiktai, tai jau nepalikis.

Dabar žem. viršininkas įsakė Kupiškio valsčiams kasdieną parupinti po penkius vežimus sargybiniams važiuoti; kita dieną niekur nevažiuoja, o tu čia žmogus ir gaisuk per dieną su gyvuliais. Dėlei to dalyko valsčiai rinktini, balandžio 30 d., susaukė rinktinių sueiga. Žem. viršininko įsakymą sueiga vienbalsiai atmetė, aiškindama tuo, jog, užlaikydami krašą, valstiečiai negali dar arklius davinėti. Bet nieko tas negelbėjo. Seniūnai dar ir dabar bėginėja po kiemus, ne šiodami viršininko įsakymus.

Balandžio 29 d. policija įrežė Drulėnų sodžiuje D. Indrėlį ir J. Cerešką. Nežinia ko jieškojo. Nerado nieko.

Gegužės 2 d. policija, parsivežusi iš Gudžalių kokį tai vaiką, pradėjo jį kankinti; nutvėrė už greitai atsivieria. Turbut paduodė spardyti kojomis, reikalaudami, kad išduotų savo draugus.

Nelaimingas vaikas norėjo pabėgti, bet sargybinis pavijo jį ir jau norėjo kirsti kardu... Laimė dar, kad buto savininkas Juozėvyčius juos sulaukė.

Reikia dar patėmyti, kad ketvergais, įgėrę sargybiniai, per daug šeiminkančia, kapodami nekaltus žmonės ir gyvulius.

P. V.

(IS "L. U.")

IS GUDGALIO.

Stumbriško valsč. Panevėžio p. Gegužės 6 dieną sargybiniai suėmė jiems nepatikusį Povilą Balčiauską ir nuvarė Vabalninkan pas antstolį. Antstolui nepatiko Balčiausko plaukai: labai, girdi, esą ilgi, bene, bene busias jis revoliucionieris. Gegužės 7 dieną atėjo pas antstolį trys Vabalninko ukinkai, Balčiausko pažįstami, jo išvaduoti: Vaitiekunas, Mažeika ir Vadapalas. Bet antstolis vieno iš jų — Vaitiekuno nepriėmė. Negalimas, girdi, dalykas, kad revoliucionierius liudyty apie revoliucionierį. Vienok, kuomet likusieji paliudijo, kad suimtas tikrai Balčiauskas, Gudgalio ukinkas, ir kad jie apsiima reikale jį policijai pristatyti, tuomet antstolis Balčiauską paleido.

A. Varnas.

(IS "V.")

IS SUDEIKIŲ.

Ukmergės pavieto. Sudeikių mokykla sulaukė netikisio mokytojaus — lietuvio. Nelaimingi Sudeikių gyventojai gali manyti, kad ir kiti lietuviai mokytojai taipgi bauriai elgiasi ir girtuokliauja, bet taip jau blogai nėra. Sudeikių mokytojas tarnavo Lenkuose apie 27 metus ir gale liko už girtuoklystę pavarytas. Mokslo vyriausybė negadino jam "opinijos", rasit manydama, kad pasitaisys.... Bet dabar jau matyti, kaip dalykai stovi. Laikas būtų, kam pridera, atkreipti į jį akį ir palzisti jį tinkančiu.

Mokytojas.

(IS "V. Z.")

IS ALSĖDŽIŲ.

Telsių pav. Gegužės 27 d., žemičių viršininkas sušaukė rinktinių vyrų (vibornųjų) susirinkimą ir, atsiėdęs kamendorių kun. Adamauskį, pasakė prakalbą, kurią pagai kunigas lietuviškai atkartojai. Prakalbos turinys buvo šitoksai: — buvot sukilę, pavirtę maistinkais ir užtai nubausti; ketėjot kalėjimuose, kaip kurie ir ant krūtų palipot, na o dabar pasitaisė, klausot savo piemenio, tai užtai aš esmu dėkingas. Poto 3 kartus pagiedojo "Dieve, sergėk carą", suukio ura, ura ir parnešino 3 gorčinius butelius degtinės. Kada vyrai jau buvo gerai įkaušę, viršininkas vaikščiojo nuo vieno prie kito ir teiravosi, ar moka rusiškai. Visi atsakė, kad moka. Tuomet jis pradėjo tarp jų dalinti pernykščius kišeninius kalendorius rusų kalba. Vyrai grobstė per kits kitą....

Agents.

(IS "V. Z.")

IS SENAPILES.

Priepuola mūsų bobes vadina tokia liga, kada žmogus iš išgaštos gauna lyg bereikalingą baimę, skaudėjimus įvairiose vietose, drečiamai ar tamponų sanarių ir kitokių daugybę apsiurkimų. Tai štai dabar po Velykų mūsų gimnazijos profesoriai įgijo tą didžią priepuolą. Kalti jie patys, kam keili parodė, kurio to priepuola gali įeiti. Mat po Velykų po pirmutiniam mokintojų tarybos posėdžiui, kad buvo nutarė išvyti 4 mokinius iš gimnazijos už išiekinimą komunijos, profesoriai apie 11—12 val. nakčia buvo besikirstę sau į savo lovas gulti. Bet štai išgirdo du suviu ir baisiai išsigando. Daugumą reikėjo žemusargiams nulydėti namo. Toliaus išsiaiškino, kad tai buvo ne sandynas, bet tik daržo dūrelis bėldis. Tokiu būdu patys profesoriai įsivarė sau priepuolą, kuri, kaip yra žinoma, labai greitai atsivieria. Turbut paduodė toms pėdomis kaszin kas per kitą posėdį metė į salę, kur buvo

susirinkimas, per langą "bombą", bet labai nekaltą — išmūšė stiklą, apbrukino langą rėmą ir įbėrė apie du šruotu į salę. Ir vėl žemargiai turėjo lydyti mūsų profesorius namon. Ir gimnazija buvo per patį posėdį žemargių apstatyta, bet kaltininko nesurado. Už keleto dienų kaszin koks nežinomasis šovė per langą į profesorius Samboreskio butą ir pakiojo jam laisną, kuriame grasina, jogei trečiu kartą jį gultinai paraukysias; mato, mai, tai buvo antras pamokinimas. Beto dar skundėsi valdžiai prof. Tuledickis, kad jį irgi nori užmušti. Prof. Kosoroto pasakojasi, jogei jam irgi kaszin kas langą išmūšė ir dar nakčia langinę klībines. Žodžiu, profesoriams prisimėtė ta didėji priepuola, sako, labai sunkiai, negu tik Krištupo ar totoriaus išgydymu, su baisia baimė ir smarkiu drebėjimu kinkų. Musų Holmes'ai ir Pinkertonai, žinoma, iš visų pajėgų, stengiasi surasti kaltininkus. Nors buvo atkeliavę ir vyriausio gubernijos Holmes'ai, bet kaltininko iki kol ne sučiupo. Už tai išgalvojo, kad tokiems pasikėsimams ne kas kiti, kas kaitas, kaip tik "Sviesa". Teisybė pasakius, "Sviesa" neįspasakytai sekasi. Kas tik atsitiks "Zi-burui" ar biurokratams, tuojaus kaltę ant "Sviesos" meta. Darodymų neturi, bet matomai dvasios įkvėpimu uoste suodžia ne ką kitą, kaip "Sviesą" kaltę esant. Dieve padėk mūsų dukauniams ir svietiškiems Pinkertonams ant tikro kelio užvėžiojus!

Pubbedievis.

(IS "V. Z.")

IS VEIVERIŲ.

Suvalkų gubernijos. Pavasaris apie mus "sunkus! Labiausia su gyvuliais buvo bloga, pašaro daugumas neteko, sal-

ta, ir lietaus nebuvo iki 16 gegužės, paskui atšilo ir prasidėjo lietus. Buvo net 3 tvanai, didesni negu leidžiant sniega, o 25 gegužės po pietų 5 val. siautė baisi andra, iš pietų link žiemų, pliočio apie 3 viorstus su vėsula, ledais ir griautiniu; sumaisė laukuose viską su žeme, ypatingai rūgius, ledai išmūšė visus langus, net seminarijos ir bažnyčios, uždegė Bielskio namus, kai kur ir triobas sulauzė stogus beveik visus apdraskė, o laukuose ir paukščius išmūšė. Rugiai abelnai visur blogi, žiemą išsuto po sniegu, tik apie 1/3 liko. Vasarioj daugumas įsejo; kurie nesuspejo pirmiau, tai dabar ir negalima per šlapumą. Sodai jau žydi. Nors sunkus laikas, bet Veiveriuose alinės ir monopolia gerai gyvuoja, alutį mūsų žmonių malkia, kaip veršiai buiza (tik ne visi); išmaukė per savaitę suvirsum 100 kibirų. Tik tuo ir galima pasigirti. Apšvietimas pamazeli platinais tik tarp jaunųjų.

(IS "V. Z.")

STOLYPINO DVARAS.

Netoli nuo Kedainių yra ministerių pirmininko Stolypino Kalnaberžių dvaras. Tam dvarė Stolypinas yra įtaisęs mokyklas apylinkės valstiečių vaikams mokyti. Bet mokslos tase mokyklose ligšiol buvo rusų kalba. Dabar vietiniai gyventojai paprasė, kad tase mokyklose būtų, taip pat ir grafo Zubovo įtaisytyiose, vaikai jų prigintąjį, lietuvių kalba sviečiami.

Vyresnioji ministerių pirmininko duklė pažadėjusi, kad tų valstiečių prašymas busias išpildytas.

(IS "V.")

IS RYGOS.

Gegužės 11 dieną buvo "Žvaigždės" narių metų susirinkimas. Apšvietimo draugija "Žvaigždė" rygiečių įsteigta 1906 m. pradžioj. Sis susirinkimas buvo iš eilės antaras. Į susirinkimą atvyko suvirsum 200 žmonių, t. y. arti trečdalis visų draugijos narių.

Iš perskaitytos 1907 metų apyskaitos matyti, kad draugijos narių, pilnai užsimokėjusių įnašus, buvo 683. "Žvaigždės" lėšomis buvo laikomos 5 pradadosios mokyklos, kurias laikė 339 berniukų greitai atsivieria. Bet, buvo mokomi ir mergaičių. Beto, buvo mokomi ir užaugę žmonės; šis buve

o to

60 žmonių. Trijų mokyklų butuose buvo įsteigtos trys nedidelės bibliotekos, iš kurių gavama pasiskaityti knygos. Įvairiuose miesto kraštuose buvo taisomi skaitymai iš mokslo dalykų.

Sulyginus su 1906 m., skaičius pasididino suvyrus 100 žmonių; naujai įsteigtos dvi mokyklos, lankantių jas mokinių buvo triskart daugiau; tik besimokančių suaugusiųjų skaičius sumažėjo iš 150 iki 60.

Į draugijos kasą 1907 metais įplaukė iš viso 4,503 rub. 92 kap., išleista 3,764 rub. 54 kap., liko 1908 m. 539 rub. 38 kap. Daugiausia įplaukė iš kasos už vaikų mokymą (arti 1,355 rub.), iš pasilinksminimo vakarų (1,090 r.), narių įnašų (870 rub.), likusių iš 1906 m. (790 rub.). Daugiausia išleista: mokykloms (2,520 rub.), pasiūlymams vakarų rengimui (870 rub.), suaugusiųjų mokymui (300 rub.). Draugijos turto yra arti 400 rub. vertės.

Šiais metais „Žvaigždė“ vargu galėsianti didinti mokyklų skaičių, nes reikšiai didinti tos pačios mokyklos, atidaryti nauji skyriai. Savo apyskaitą, išsiuntinėta visiems nariams, draugijos valdyba baigia šiais žodžiais:

„Pasibaigus šiems mokymo metams, pabrangs laikymas beveik visų mokyklų. Didės išlaidos galės būti atlygintos tik tuomet, jei pasidarys narių. Apie tai turi pasirūpinti netikėtai „Žvaigždės“ valdyba, bet ir jos nariai ir visi „Žvaigždės“ trus užjaunantieji žmonės.“

Patvirtinus 1907 m. apyskaitą, buvo gana ilgai kalbėta apie „Žvaigždės“ reikalus ateinančiais metais. Iš viso pasikalbėjimo pasilikio įspūdis, kad apsvietimo reikalai ryškiai ropi, kad visuomenė neapleis savo „Žvaigždės“.

(“V.”)

Latvių dienraštis „Rīgas Apšviestis“ praneša, kad Rigos policija išaiškino, jog daugelis darbininkų važiuoja į užsienį, be užsienio pasporto darbo įieškoti, bet nuvažiuoja prie ribežiaus, atsiranda apvertinė padėtinė, nes juos ten stima ir siunčia atgal į jų gimtinę, o čia juos laukia sunki, kaip pabėgėlių bausmė. Todėl prašo visų darbininkų, važiuojančių užsienį, atkreipti į tai atidžiai ir vaziuoti tikrai turint užsienio pasportus.

(Is “V. 2.”)

IS VITEBSKO.

Gegužės 7 dieną buvo susirinkusi miesto valdyba ir svarstė klausimą apie savo atstovų išrinkimą į komisiją įsteigti Vilniuje universitetą. Dauguma balsų nutarta buvo nedalyvauti toje komisijoje ir pasirūpinti įsteigti universitetą Vitebske. Mat tikrieji rusai ir šiaip jau krašto rusinčiai labai nenori universiteto Vilniuje, at jie ir trukdo tą darbą.

(Is “L. U.”)

IS MINSKO.

Netoli stoties Baranovičiūzė, netoli piktadarių metė bombą į krasos vagoną, kuri sprogo, išardė vagono lubas ir išaudė stiklus, bet nieko nesužeidė. Piktadarių pasilėpė. Tuo traukiniu važiojo ir Minsko gubernatoriaus (Is “L. U.”)

“SAULĖS” DRAUGIJOS ATSI-SAUKIMAS Į VISUOMENĘ.

„Saulės“ Valdyba, primindama savo nariams ir šalininkams neatidėdamą šelpimo reikala, vienkart šaukia pagalbos visų Lietuvos žmonių, kuriems rūpi apsvietimo darbas ir brangiausias draugijos tikslas ir veikimas.

Be gausesnės pašalpos iš visuomenės pusės draugija netik negali išplėsti, kiek reikiant, savo veikimo ribų, kad atsakyti augstajam ir plačiajam savo tikslui, bet šalia to dar mato artimą pavojų likimui įkurtųjų jo rūpesnių ir veikiančiųjų mokslo įstaigų.

Draugijos valdyba laiko savo priedermę iškalno pervepti tautiečius, kad lengviau galėtų atitolinti nuo branginamosios įstaigos pavojų, vienkart išreikšdama tvirtą viltį, Lietuvos žmonėms ir piliečiams jautriai atsiliepiant ant draugijos reikalų ir neleidiant sugauti neadingamam apsvietimo darbiui.

Surinkti pinigai ir aukos reikia leisti Kaunan, Draugijos Valdybos arba jos kasieriaus vardu:

Pravlenje Obščestva “Saulė” Kovnie.

“Saulės” Valdyba.

KONKURSAS LIETUVOS ISTORIJOS VADOVĖLIUI PARASYTI.

Neseniai buvusio Vadovalio konkurso teisėjai nepripažino nė vieno konkurso atsiųsto istorijos vadovėlio. Todėl Vadovalių konkurso komitetas skelbia antrą Istorijos Vadovalių konkursą. Premi-ja pasiliekta ta pati, kaip ir pirmą: pilna premija — 200 rub.

Rankraščiai priimami lig lapkričio 1 d. šių metų. Teisėjai pasiūlyti patis. Beto, kviečiami dar du: p. A. Smetona ir p. A. Volde- demaras.

Istorijos vadovėlis turi būti parašytas sulys naujausių pedagogi- kos reikalavimų. Turi būti ne Lietuvos kunigaikštį ir karalių istorija, bet lietuvių tautos istori- ja.

Istorijos vadovėlis turi paeiliui sekti visus lietuvių tautos istorijos atsitikimus nuo pat seniausiųjų laikų lig pat paskutiniųjų metų, atsižvelgdamas į mūsų kaimynų: latvių, lenkų, rusų ir vokiečių (kryžiuočių) istoriją.

Istorija turi būti parašyta vaikams, baigusiems vienklasę mokyklą.

Rankraščiai reikia siųsti, kaip ir pirmą, vardu komiteto nario p. Žilinsko (Kaunas, Malaja Tatar- skaja, Nr. 7).

Kitų vadovėlių konkursas bus apskelbtas kiek vėliau.

Tamas Žilinskas.

Felicija Bortkevičienė.

Ona Pleirytė-Puidienė.

(Is “V.”)

VISUOMENĖS IR MOKYTO- JŲ ATYDŽIAL.

Stanislovas Matijošaitis, “Saulės” mokyklos Šančiuose (Kaune) mokytojas, gavo iš “Saulės” valdybos rusų kalboje rašytą tokį pranešimą:

Ponui Šančių “Saulės” dvikla- sės mokyklos mokytojui Stanislo- vui Matijošaitiui.

Posėdyje gegužės 2 d. “Saulės” valdyba nutarė, rugpjūtio 15 d., atstatyti Tamstą nuo mokyto- jo vietos “Saulės” dviklasėje mokykloje, apie ką turime garbę Tamstai pranešti.

Valdybos pirmininkas Kun. Olsauskis.

Gera žinodami St. Matijošaičio darbų apsvietimo dirvoje, griežtai protestuojame prieš tokį pasielgimą “Saulės” valdybos, kuri be jokių priežasčių paliečia mūsų mokytojo vietos St. Matijo- šaitį, ir skelbiame Šančių moky- klai boikotą.

L. M. S.

MUSŲ YDOS.

Visą amžių būdami atstumti nuo savavaldybės ir nuo kiekvieno vi- suomenės darbo, — atpratome sa- varankisai galvoti, praradome tuo- kiems darbams reikalingą prity- rimą ir iniciatyvą.

Buvome priversti užsidaryti siaurai šeimynos gyvenime ir lai- svomis nuo darbo valandomis dar- gūnas iš mūsų skendo to paties pilkojo, kasdieninio gyvenimo ma- žmožiūse.

Dėl tos tai priežasties, ne dėl ki- tos, gavę dabar šiek tiek laisvės, klumpam ir kryptame į vi- sas šalis. Taip sekasi ligi šiol mu- šų taupomosioms kasoms, taip mūsų vartotojų bendrovėms, taip visų laikraščių išleidinėjimams.

Neatsižvelgę į mūsų sunkios ir liūdnos praeities istoriją, nesupra- tę to mūsų visų vargų šaltinio, nesiliaujame kiti kitam prika- šioje nepraktiškumą, dalyko nei- samumą, pagaliau dar ir apsiel- dimą drauge su blogais norais.

Kyla iš viso to vien susierzni- mas, susinervavimas, nusimini- mas....

Bet ar tuom nepabloginame dar labiau savo ir šiaip jau sunkaus padėjimo?

Amžiasis įgytas, taip sakant, įie- pytas tautai toks lužumas vien- sykį pažintas ir pripažintas, gali tik pamažu ir nuosekliai būti gy- domas — kaip ir kiekvienai užsi- senėjusiai ligai.

Kad dar visos tautos organiz- mas nėra ta ligo to lužumo mir- tinai užkrėstas, aiškiai liudija mu- šų tautos, kasdien stipriau apsi- reiškimas, sutvirtėjimas. Kasdien naujai gimsta užnamai, kasdien naujai iškyla talentai, susidėjimai į visokias bendroves — juk tai pui- kūs ir aiškūs tautos gyvybės apsi- reiškimai!

Todėl šalin nusiminimas! Pazi- nę savo ydas, gydykimės, pažinę savo silpnumą, remkimės kiti-kiti. Pritiriamas, iniciatyva vien pačiu darbu, pačiu veiklumu įgijamas ypatybės. Todėl spauda ir visu- menės artinimasis prie kiti kito!

Neslėpkime savo užnamų, savo troškinų! Gvildenkime, svarstykime mūsų visuomenės gyvenimo sroves, apsiirškime. Dirbkime! Veikime! Be bendro apsvietimo ir nuolatinio darbo tose dirvo- se mūsų visuomenės politikos ir kul- tūros išsiplėtojimas dar pamažiau plėtojis, dar pamažiau slinks! Svarstykime savo įiegas!

Kol spaudos neturėjome, vi- siems mums aišku buvo, jog esame tauta mirtin pasmerkta. Pas- kutinių įiegu įtempimų gynėms nuo tos baisios mirties.

Bet pasijutę pergaleje — apsvai- dome! Pergalėtojų garbė pasigė- rime. Taip pasigėrime — kad per- istius trejus metus išspagiototi neįstengiamė. Vis dar mums te- sirodo, kad viso pasaulio gėrybės ant tokių garbingų pergaltėtojų galvų turi smigte smgti. O gyve- nimas ant vietos nestovi.

Kol vadovai išspagiotija, mūsų tautos valtelė dauzo ir blasko vis dar taip pat rusios ir šaltos ir baugios bangos.

Apleista valtelė svyruoja.... malnos ir tamsios bedugnės ja tykoja.... vėtra drasko....

Vadovai, išspagiotokite! Jauni- mas nubusk!... Juk dar ne lau- rai ir gėlės mums šiandien takus kloja. Treji metai tautos gyveni- me tai pažas mažutėlis žingsnis priekin....

Kelionė dar sunki prieš mums! Tikslas dar toli!

G. P.

(Is “V. 2.”)

IS PRUSŲ LIETUVOS.

Per paskutinius rinkimus Prusų seimo atstovų, Prusų Lietuviai savo kandidatus turėjo pastatę:

Tilžės ir Pakalnės paviečiuose — Saunių ir Reidį; Klaipėdos ir Si- lokarčiamos paviečiuose — pasto- rių Gaigalaitį ir liberalą, vokiečių Schwabachą. Išrinktas pastorius Gaigalaitis ir Schwabach, kuris bu- vo išrinktas ir Vokietijos parla- mentan, bet kad pasirodė, jog jis girdė rinkėjus, tai jis atsakė nuo atstovybės Vokietijos parlamente.

Pastorius Gaigalaitis buvo Lietuvių atstovu ir paleistame Prusų sei- me, bet per visą savo buvimo lai- ką jis lietuviams nieko neiskovojo, prastai lietuvius atstovavo. Til- žės ir Pakalnės paviečiuose lietuvių kandidatai buvo abudu lietuviai, bet jų neišrinko. Prusų Lietuvių, kaip dabar pasirodė, visai nupuolė vokiečių konservatyvų įtekme, o iki šiol vien jie buvo lietuvių at- stovais seime ir parlamente.

PRUSŲ LIETUVIŲ BAŽNY- CIOS IR MOKYKLOS.

(Tęsia).

64) Skaisgirių par. — Skaisgir- ren (1693): liet. 2,020, vok. 7,300, mokyklų 15, mokytojų 23.

65) Aulovėnų par. — Aulovėn- nen (1610): lietuvių 60, vokie- čių 5,125, mokyklų 12, mokytojų 14.

66) Barzkalnių par. — Bersch- kalen (1736): lietuvių 70, vokie- čių 3,911, mokyklų 8, mokytojų 10.

67) Jurbargo par. — Georgen- burg (įsteigta prieš reformaciją): lietuvių 10, vokiečių 5,860, moky- klų 12, mokytojų 15.

68) Gryneidės par. — Gruen- heide (1846): lietuvių 100, vokie- čių 3,500, mokyklų 7, mokytojų 11.

69) Peleninkų par. — Pellenin- gen (1718): lietuvių 5, vokiečių 3,545, mokyklų 8, mokytojų 10.

70) Duobininkų par. — Dubi- ningken (1620): lietuvių 10, vo- kiečių 5,075, mokyklų 15, mo- kytojų 20.

71) Sitkemių par. — Sztitkeh- men (1579): lietuvių 300, vokie- čių 4,500, mokyklų 13, moky- tojų 18.

72) Gilgės par. — Gilgė (1707): lietuvių 1,555, vokiečių 2,465, mo- kyklų 6, mokytojų 11, dar 2 mo- kyklose mokama lietuviškai.

73) Laukskių par. — Lauksch- ken (1354): lietuvių 2,000, vo- kiečių 7,070, mokyklų 17, moky- tojų 24.

74) Laukunų par. — Lauknēn (1856): lietuvių 2,200, vokiečių 2,000, mokyklų 8, mokytojų 14.

75) Meliakių par. — Mehlaun- ken (1841): lietuvių 1,205, vokie- čių 5,300, mokyklų 10, moky- tojų 17.

76) Popelkių par. — Popelken (1641): lietuvių 1,600, vokiečių 5,642, mokyklų 12, mokytojų 19.

77) Susimilkų par. — Susimil- ken (1903): lietuvių 800, vokie- čių 1,700, mokyklų 3, mokytojų 7.

78) Enzunų par. — Enzunhen

(1608): lietuvių 10, vokiečių 5,606, mokyklų 13, mokytojų 20.

79) Geritų par. — Goeritten (1745): lietuvių 15, vokiečių 2,159, mokyklų 6, mokytojų 7.

80) Katinų par. — Kattenau (1589): lietuvių 16, vokiečių 5,672, mokyklų 14, mokytojų 22.

81) Milkiemių par. — Mell- kehmen (1692): lietuvių 60, vo- kiečių 4,400, mokyklų 9, moky- tojų 15.

82) Pilupėnų par. — Pillupoe- nen (1557): lietuvių 100, vokie- čių 4,105, mokyklų 8, mokytojų 12.

83) Stalupėnų par. — Stalu- poenen (įsteigta valdant erkizui Albrechtui 1511—1568): lietuvių 10, vokiečių 9,264, mokyklų 13, mokytojų 40.

64—83 parapijų mokyklose, iš- skyrus 72, lietuvių kalbos nemo- koma.

Šitose 83 parapijose dar yra randa lietuvių kalba, bet sa- komas pamokslas šventomis die- nomis tik 73 parapijose, kada- gi 10 parapijų tikrai randa ma- žiau 50 žmonių, tai pagal įstaty- mus neprivalo sakyti lietuviškai pamokslų.

Mokyklų pradedamųjų tose 83 parapijose yra 701 su 1175 mokytojaus. Lietuvių kalbą vartoja dar 43 mokyklose. Lietu- vių yra tose parapijose 107,222, vokiečių 228,020, pagal kunigų 1907 m. suskaitymą. Jam skai- čiuje yra tik užaugę žmonės, pra- dedant nuo 14 metų; beto, pabrė- žiu, kad čia skaitomi vienat liu- teriai, taip lietuvių, kaip ir vo- kiečių. Nors tiesą pasakius, tarp Prusų lietuvių katalikų labai men- kai tėra.

Dabar paminėsiu dar tas pa- rapijas, kurios priskaitomos prie Prusų Lietuvos, bet kuriose išny- kusi jau iš bažnyčių lietuvių kal- ba.

Iš Labguvos (Labiau) valsčiaus (Kreis) sios: Kaymų, Labguvos, Augstagių, Legitų.

Iš Veluvos (Wehlau) valsčiaus: Kremelių ir Plibiskų.

Iš Tepluvos (Tapiau) vals- čiaus: Tepluvos ir Veluvos.

Iš Darkiemų (Darkehmen) valsčiaus: Balėnų, Darkiemų, Ro- galių, Kliskų, Siupinių, Trem- pių.

Iš Goldapės (Goldap) vals- čiaus: Gavačių, Goldapės, Gra- bių, Rominties, Tolkiemų.

Iš Gumbinės (Gumbinnen) vals- čiaus: Gumbinės, Gerokiemų, Iš- dagių, Juodžių, Nebudžių, Sir- gupių, Valkkiemų ir Malviškių.

Iš Isrutės (Insterburg) vals- čiaus: Didlaukių, Isrutės, Juod- laukių, Nerkių ir Obeliskų.

Iš Pilkalnio valsč.: Žiurelių.

Iš Stalupėnų valsčiaus: Varinin- kų, Bildevičių, Eitkunų ir Kasū- bų parapijų. Iš viso 37 parapi- jos, kur lietuvių kalba išnaikinta iš bažnyčių.

Kaltbė nykimo lietuvių kalbos ir bažnyčiose, turime vyriausiai pri- skaityti kunigams, kurie visu-kuo atsidavę vokiečių valdžiai, nepil- do savo priedermių prieš savo gi- minės brolius....

Daržai labai blogai mokėdami lietuvių kalbos, išeidami pamok- slo sakyti, tik juokų pridarydavo ir žmonės papiktindavo. Toliau, visą apeigą lietuviams anaipol- netaip išpildydavo, kaip vo- kiečiams, užtat lietuvių daugume- nės pamilo eid klausyti vokiečių pamokslų. Tikyba vienuoda taip vokiečių, taip lietuvių — pro- stantų liuterių.

Kurmis.

(Is “V.”)

IS LIVERPOOL, ANGLIJOS.

Nors nuo seniai čia gyvena lie- tuviai, bet apie jų darbus mažai buvo girdėt. Lietuviai Liverpoolyje gyvena jau nuo 30 metų; dabar čia jų yra apie 500. Dirba daugia- maus cukraus dirbtuvėse, prie iš- dirbimo miedinių baldų ir kitose yvairios rusiškos dirbtuvėse. Už darbą gauna 17—40 šilingų (ši- lingas 25c) sanvaitę. Bažnyčios savo neturi, bet mažai kas jos ir pageidauja, nes visus tikėjimiskus reikalus atlieka vienas anglų ku- nigas. Jis už patarnavimą ne- teip brangiai kaip mūsų kunigai ima, jis teipgi susipažinęs pusėti- nai su lietuvių kalba, ją vartoja grynesnė už nievieną mūsų kunigą.

1905 metuose keli progresyvi- skesnieji “Sviesos” drugystės na- riai atkako čia ir užsidėjo koope- ratyvišką kraituvę valgomų daik- tų ir duonos kepyklą vardu “Lithuanian Provision Co. Ru- ta”. Dabar ji jau turi filiją Wiven- nesse, 15 mylių nuo Liverpooly.

Tautisko supratimo pirm at- siradimo lietuviškos kompanijos “Ruta”, galima sakyti, visai nebu- vo. Uždėtojai “Rutos”, būdami nariai “Sviesos” drugystės, pra- dėjo čia nykščius lietuvių kalbinti skaityti raštus, dalino išrašytus “Sviesos” laikraščius: “Lietuva”, “Vilniaus žinias”, “Lietuvos Uki- ninką” ir k. Paskui, pasidarbus vi- vienam nariui, Juozui Sakalaus- kui, tapo susauktas susirinkimas. Pasiūkus plačiau apie “Sviesos” drugystės mierius, likosi sutverta atskira kuopa minėtos drugystės Liverpoolyje. Prisiršė 18 narių, bet vėliau, sustojus dirbtuvėms, kuriose dirbo daugelis lietuvių, skaitlius lietuvių Liverpoolyje su- mažėjo ir senieji nariai išvažinė- jo kitur. Apart to, tamsesnėje pra- dėjo vartoti agitaciją, kad lie- tuviai nepirktų nieko nuo “Ru- tos”, kad “Rutos” valdytojai prie “cicilikų” žmonis traukia. Tas, žinoma, užkencė “Rutos” reika- lams ir jos valdytojai, nusigandę, nutilo, o kitų, norinčių pasidar- buoti apsvietimo labui neatsirado. Priešininkai apsvietimo, mylin- ti gėrymų ir mitystės, pakurstyti vieno žydo karčianninko sutarė, po jo vadovystės uždėti “Kliubą”. Tam gudriam žyduliui pasisekė patraukti prie savę apie 30 žmo- nių, jiems jis leido savo karčia- moj susirinkti kiekvieną nedėlie- nį. Nariai to “Kliubo” moka 6 penius (12c.) sanvaitę. Iš ty- pinųjų ligoninai bus šelpiami, o li- kę kasoj pinigai ant Kalėdų su- naudojami narių pragėrimui.

Apsireiskus tokiame judėjimui, susipratę draugai susirinko 16 d. sausio pas J. Petravičių, nutarė sutverti tautiską pašėpinę draugy- stę “Ausrą”. Prisiršė 12 narių. Mokestis — po 6 penius (12c.) sanvaitę. “Susirgus” nariai gaus po 10 šilingų sanvaitę. Konsti- tucija dar neįdirbta, bet iš pir- mojo protokolo matyt, kad draugy- stės mano būti porgresyviska, nes nutarta išsirasyti iš drugystės izdo progresyviskus laikraščius: “Lietuva”, “Vilniaus žinias”, “Za- rija”; praturtas, žadama skirti ir visokiems tautiškiems reikalams, kvieisti kalbėtojus. Dabar draugy- stė turi 25 narius. Yra viltis, kad su laiku sudrėtės, jeigu viršininkai darbuosis, rengs viešus susi- rinkimus su prakalbonėmis, arba teatrus, jeigu greitai laiku išdirbs progresyvišką konstituciją.

Petras Limontas.

IŠ AMERIKOS.

HISTERIJA ISGYDĖ.

New York. I Bellevue ligonbu- tį atkako iš Marinette apjokės vai- kinas, James Cattillon. Doktorai vienok jam apreiškė, jog operacija negali jam regėjimo sugrąžinti. Tas ant ligonio padarė tokį įspūdį, kad jis įpuolė į histeriją, drau- ge su tuom netikėtai atgavo ir jau nužudytą regėjimą.

FILIPINIEČIAI REIKALAUJA NEPRIGULMYSTĖS.

Manila. Atstovų butas Filipi- nų kongreso, 57 prieš 15 balsų nutarė reikalauti visiškos neprigul- mystės Filipinų saloms.

KRASOS PADAVADIJIMAS.

Washington. D. C. Vyriausia- sis krasos perdėtinis Mayer išleido naują padavadijimą, kuriuom lai- kraščiams anarhistiškos pakraipos atima tiesą naudoties iš krasos, siunčiant numerius abonementams.

Tas gerai. Bet kas spės, ar lai- kraštis yra anarhistiškos ar kito- kios pakraipos?

PALENGVINIMAI ANT KRASOS.

Amerikos krasos užvežda pada- rė sutarimą su Italija ir Prancu- zija. Sulygo sutarimo, nuo 1 d. pūtės šių metų, už 12c. galima bus siųsti ten siuntinius iki 11 svarų.

ATĖMĖ DARBININKŲ ALGAS.

Fort Plain, N. Y. Ant West Shore gelžkelio, viename vagone gyveno 10 taisyčių kelių italijonų darbininkų. 18 d. berzelio išmo- kėta jiems algos. Apie tai darsi- noje plėšikai, įsiveržė į vagoną ir nuo italijonų atėmė visus jų sun- kai uždirbtus pinigus, iš viso 800 dol.

NESIDAVĖ ARESTUOTI.

Aberdeen, O. Kadangi pasiro- dė, jog prezidentas Aberdeen Ban- king Co., Fawcet, išmėtė svetimus pinigus, tai serifiu liepta jį suar- stuoti. Fawcet užsidarė savo gy- venime, o atėjus su savo žmonėms

serifiui jį suarėstuoti, jis paleido sau šuvį ir atliko ant vie- tos.

UŽMUSĖ SAVO VYRĄ, O PATI NUSINUODINO.

Little Falls, N. Y. Elzbieta Fum, fermerienė gyvenanti netoli Salisbury kirvių užmūšė savo mie- gantį vyrą. Atlikusi su vyru, už- simanė pati nusizudyti: išgėrė chloroformo ir dar paėmė užkan- džiui nuody Paryžiaus zalnės. Nu- gabeno ją ligonbutin, kur ji nei- žilgo ir pasimirė.

AR TAI GERAS DAKTARO PAMOKINIMAS?

Milwaukee, Wis. Cudahy prie- miestyj, vieno ligonio likosi pae- šauktas daktaras Frank Stirn. Minėtas ligonis, koksai Kriz, šovė į daktarą todėl, kad jis neįste- gė jį išgydyti. Ar ne per daug nuo daktaro reikalaujama? Juk daktaras stebuklų negali daryti!

GAISRAI.

Portland, Ore. Sudėgė čia įtai- sos Portland Railway, Light & Power Co. Nuostolius gaisro pa- darytus skaito ant 750000 dol.

Tamaqua, Pa. Sudėgė čia dirbtu- vės Tamaqua Mfg. Co. Nuos- tolius gaisro padarytus skaito ant 250000 dol.

Shelby, O. Sudėgė čia dirbtu- vės Shelby Tube Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant milijono doliarų.

Birmingham, Ala. Netoli nuo čia, mieste Hollins išdegė įtaisai Kane Lumber Co. Nuostolius gaisro

jai šitų iškilnių turi tikslą pasistatę — per jas greičiau patraukti anglų pusės svietimas jiems tautas ir tuomis susiprasti savo tautybę. Jie žino tą gerai, kad tautoms besimažinant, vieną, silpnėjančią būtinai turės pasiduoti stipresnėms, prisiblokti prie jų ir joms tarnauti. Jų yra augstesnė dąba, jie čia, gali sakyti, yra namie, todėl ir laukti ko kito negalima. Bet jei tauta, kad ir silpnė, supras kame yra akstinas visos tos gerasirdybės ir svietingumo anglių, tai ji nesiduos sau galvos apskuti visais tais gerumais ir liksis pati sau, priims nuo jų tą, kas jai nandanga gali būti, kadangi laisvą buti, turėti savo idėjas ir gyventi savo protu yra visuomet gėriaus, kaip priklausyti nuo kito ir gyventi tuo, ką kitas duoda.

Is kitos pusės žiūrint, jų tikslas rengimo šitų iškilnių yra visiems naudingas. Jis pripratina žmones prie plyno oro, nekaltų žaisnių, traukia juos arčiau prie gamtos ir išdirba pas juos geresnį smūgį etikos. Taigi tas viskas taip mums naudinga, kaip ir jiems ir tokiose iškilnėse labai veltina dalyvauti, tik, žinoma, atmenant pačiam kuoni esi ir nesidodant galvos apskuti.

Viena tokių iškilnių buvo surengta pereiną subatą, 20 d. šio mėnesio, pietinėje miesto dalyje, Ogdeno darže. Dalyvavimą ėmė joje įvairių mokyklų mokiniojai, mokiniai, atletiški rateliai ir tautiškos draugystės: čekų, žydų, norvegų, olandų, lietuvių (Dr. st. Birutė, p. Petrauskio vedama), airių ir švedų. Iškilnė prasidėjo nuo 10 valandos ryto ir traukė iki 11 valandos nakties. Pačiame vakare apie didelę estradą, daugiau kaip šimto pėdų ilgio ir tiek pat pločio, buvo susirinkę apie 100 tūkstančių žmonių. Is trijų pusių buvo susėdusi publika, is ketvirtos sėdėjo dalyvaujantieji — atlešė moterys gimnastikos kelinėse, atlešė vyrai vėl tam tyčia lengvai apsiatę ir tautiškos draugystės tautiškoje parėduse. Po veikmės ir laike veikmės kiekvienų buvo traukiami palyčiai. Olandai su raudonais sijonais, margais žiūrstais, o kitos vėl vyrų vieton užsimovę plačiomis kelinėmis ir visos su žaislėmis apsiavę, šoko savo budo pakeltinį, išžirgusiomis ir nesulenkiomis kojomis, parydamos juoko žiūrėtojams, kiti kitokius šokius, o musikiškai, padainavo dvi dainelės: Jėvą ir kitą. Dainas mažai girdėjau, nes atokiai buvau. Pašoko Suktinį, Klumpakojį ir Agunėlę. Publikai musų šokiai buvo didelė naujiena ir visi dėjojo, kvapą sulaukę. Šokėjai pašoko su gracija ir tinkamu patogumu ir jei truko ko nors, tai tik vieno, kad vyrai nebuvo patysirėdę tautiškais parėdais. Tai buvo musų pirmas egzaminas ant terptautiškos scenos ir musikiškai išdavė ji gerai. Pašokus jiems, suplojo is visų pusių delnai. Tas reikšė, kad mes, nors ir menkai tezinoma jiems tauta, bet nieku nemažesnė už juos. Įgyti šitą jausmą žmonėms, stumiamiesiems ir užpakalių kitių, daug ženkina. Tai yra džiaugsmas nemažesnis už džiaugsmą kudiok tik ką pradedančio vaikščioti. — Taip, mes teipgi pradedame vaikščioti ir už tą turime pasidėkavoti darbams vieno žmogaus — p. Petrausko. Saviškis.

IS GRAND WORKS, ILL.
Darbai eina čia blogai, daug yra darbininkų be darbo, yra diktaai tokių, kurie ne dirba jau nuo 8 mėnesių. Ne tik darbininkai dejuoja, bet bedarbė pajuto jau ir saliuininkai. Jie dabar nežino ne ką išmislyti išviliojimini is darbininko paskutinio cento. Baliai ir šokių jau nepakanka subatvakariams. Vienas čianykštis lietuvis saliuininkas ilgą laiką viliojo darbininkus žadėdamas jiems parupinti darbą, jeigu jie gers. Ir viliojo taip jam užsitęjusius darbininkus per kelis mėnesius. Bet ant galo darbininkai suprato, kad juos viliojo ir liovėsi gėrę neva agento saliuine. Mat ir žmonės išnaudoti negalima amžinai.

Cicilikas.
IS DE VERNAN, ILL.
Anglių kasyklose dirba po 4 dienas sanvaitę. Is kitur vienką pribuvusiam darbas sunku gauti. Lietuvių yra čia 29 apsidėvusių šeimynų ir 36 pavieni. Laikraščių ateina nedaugiau: vos trys. Laikraščiai lietuviai ne mėgta, užtai gerai traukia svaiginamus gėrymus.

Skaitytojas.
IS BENDL, ILL.
Dirba čia po 3—4 dienų sanvaitę, bet darbas sunku gauti, daug žmonių vaikščioja be darbo. 7 d. berzelio atėjo čia žinia, jog Ledforde likosi užmūstas Antanas Baltrušis, nes Bendle gyvena jo sesuo ir pusbrolis. Mat Baltrušis turėjo kraustyti kokius ten žmones. Bevažiūjant jam, arkliai pasibaidė, Baltrušis nupulė po vėžimo ratais, o arkliai konomis ir ratai taip žmogų sumankė, kad jis atliko ant vietos. Vėlonis turėjo 21 metus. Nė jokią draugystę neprigulėjo. Lietuvių paliko tėvus, seserį ir 3 brolius, Amerikoj yra jo sesuo ir brolis. Vėlonis praėjo is Suvalkų gubernijos, Senapilės pav., Šumskų vaistystos, Pielinės kaimo. Ledfordė lietuvių yra apie pusantro šimto, bet laidotuvėse labai mažai lietuvių dalyvavo.

Bendle du lietuviai gavo proto sumaišymą: Jonas Valaitis ir Petras Ambutas. Abudu patalpinti bepročių namuose. Ir vienas ir kitas prigulėjo prie kelių lietuvių draugovių.

Guzevičius.
IS HARTFORD, CONN.
Lietuvių čia yra apie 300, bet daugumos jų tautiškas supratimas ir apsvietimas žemai stovi. Čianykščiai lietuviai dalinasi į dvi daleis: viena skaito laikraščius ir knygas, ragina kitus prie skaitymo, o kita, didesnė dalis čianykščių lietuvių, paskendę tamsybėse, fanatizmo bangose. Tie nenori prigulėti darbininkiskoms organizacijoms, prikalbinėjantiems prigulėti ir raginantiesiems skaityti moksliskus raštus vadina šliuptyniais, bedieviais, cicilikais, jų bijosi kaip šėtonas suduto vandens.

Yra čia kuopelės: S. L. A. ir L. S. S. Nors ir jos silpnai laikosi, vienok paskutinė parengia prakalbas budinimui brolių is saldaus miego. Yra teipgi bažnytinė draugovė švento Jono Evangelisto. Ji turi apie 150 draugų, o kasoje suviršm 1700 dol., bet ji yra po kontrole kunigo J. Zebrio; neuzsiima tautos ir apsvietimo reikalais, duoda vien pašėpą ligoje, palaikuoja mirusius draugus. Ir keltas apsviestesnių lietuvių priguli i minėtą draugystę, jie stengiasi pastatyti ją ant geresnių pamatų, bet didesnė dalis draugų tam nepritaria. Kun. J. Zebris apsviestesnius draugus su tamsų pagalba stengiasi išmesti is draugystės, buk jie yra netikėliai, atskaliniai.

Lietuviai turi čia nusipirkę lotą su namu statymui bažnyčios, bet da neįsteigė. Dabar kunigas J. Zebrys atvažiuoja is New Britain ir atlaiko dievmaldystą tam name. Žmonės kalba, jog kun. J. Zebris ateinančiuose metuose pradės statyti mūrinę bažnyčią. Kun. J. Zebris, kaip ir kiti kunigai, per pamokslus neužmiršta neapdrabstę purvais socializistų. 7 dieną berzelio jis pasakė Hartforde, jog jeigu norime pakelti lietuvišką tautą augėčian ekonomiskai ir kulturiskai, tai privalome būti geras katalikai, eiti į bažnyčią, klausyti pamokslų ir mišijų šventų, melstis prie Dievo ir būti nuolankiais ponams. Tąsyk, girėsi, musų tauta pati pakils ekonomiskai ir kulturiskai. Taigi, mat musų kunigai mano pakelti musų tautą ekonomiskai ir kulturiskai bažnyčiomis ir poteriais! Bet mes jiems statome bažnyčias ir klebonijas, o jie tą viską paveda airių vyskupams. Patys gi skelbia vien tikėjimiską neapykantą, mus demoralizuoja doriškai ir protiskai puldo savo balose.

Laisvės draugas.
IS ST. CLAIRSVILLE, O.
Provident Coal Co. kasyklose dirba kas dieną. Uždarbiai vidutiniai.

Lietuvių yra čia apie 100. Svarbesnių nesutikimų tarp jų nėra, bet ir gražiais darbais jie girtiesi negali.

Netoli nuo čia yra iškastas gilus, didelis prudas. 28 d. gegužės tam prude, besimaudydamas, prigirė jaunas lietuvis, Mikolas Gilbertas, nevedęs. Išgyvenęs 25 metus. Ištiraukė 2 d. berzelio. Sgėsdamas, jis šaukė pagelbos. Vienas is draugų padavė smaigą, kurio vėlonis ir griebė, bet smaigas lūžo ir Gilbertas paskendo. Susirinkę ant kranto, terp kurių buvo ir vėlonio brolis, nežinojo is syk kaip gelbėti, tik paskui, daugiau žmonių subėgus, pradėjo mokanti gerai plaukti nerti į vandenį, kiti gerai kapliais, bet nesurado. Tik po trijų dienų įjėskimo partraukė is Clevelando na-

rus, kurie 2 d. berzelio ištiraukė prigirėlio kūną. Tą pačią dieną palaikėjo ant vietinių kapinių. Narams už kuno ištiraukimą užmokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis yra valnamanis kaip ir aš, kiti sako, tai socialistas ir tt. Ar ilgai tas traukės? Ne. — Vieną nedėlią laike pamokslu kunigas is sakkylos patėmijo vieną socializistą notas rašant, karikatūras darant ir nuo nosies kunigui spygą rodant. To jau buvo perdaug ir kunigas uždradė tu su policija. Viskas aptilo. — Toliau socialistai pradėjo atsilankyti ant parapijos, draugysčių ir Kliubo susirinkimų išjuokdami apsiėjimus, rasi-nėjo melagingas korespondencijas į laikraščius. To dar negana. Perreita rudenį, kada lietuviškas Kliubas susirinko ant Popavičios salės apsvartymui rinkimo miesto majoro, vienas is socialistų, pasiprašė balso, taip pradėjo nemoraliskai kalbėti, kad kunigas su kitais nariais buvo priverstas jį prasalinti. Jo žodžių negaliu talpinti dėl jų nemoraliskumo. Ant galo kunigas is sakkylos pasakė lietuviams, kad nieko neturėtų su socialistais. Paskui išaiškino, kad lietuviški socialistai Clevelande neturi jokios teorijos, tiktai fanatizmą ir despotizmą. Už tą pamokinimą socialistai rašo anonymiškus laiškus kunigui. Vienas is jų buvo patalpinas "Lietuvoj", kiti eina į gurbelį. Argi ne juokinga, jeigu socialistai žodžiais garsina, kad niekas neturėtų nieko savo, o darbai nori sumonopolizuoti sau visą mokslą? Jie nori, kad jie galėtų kalbėti ant kunigų, o kunigai kad ant jų nieko nekaltbėtų. Taigi aišku, kad jie patys monopolizuoja mokslą.

Kun. J. Halaburda.
IS SCRANTON, PA.
ro d. berzelio atsiuvo susirinkimas Sv. Juozapo lietuviškos parapijos svietinėj Auditorium. Reikėjo apkalbėti, ar bažnyčią atiduoti airių vyskupui ar ne? Buvo išrinkti maršalkos užlaiki-

mui tvarkos, paskui rinko pirmędį vedimui susirinkimo. Pirmędžiū išrinko Andrių Kriaučiūną. Valentanavičia skaitė angliškai teismokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis yra valnamanis kaip ir aš, kiti sako, tai socialistas ir tt. Ar ilgai tas traukės? Ne. — Vieną nedėlią laike pamokslu kunigas is sakkylos patėmijo vieną socializistą notas rašant, karikatūras darant ir nuo nosies kunigui spygą rodant. To jau buvo perdaug ir kunigas uždradė tu su policija. Viskas aptilo. — Toliau socialistai pradėjo atsilankyti ant parapijos, draugysčių ir Kliubo susirinkimų išjuokdami apsiėjimus, rasi-nėjo melagingas korespondencijas į laikraščius. To dar negana. Perreita rudenį, kada lietuviškas Kliubas susirinko ant Popavičios salės apsvartymui rinkimo miesto majoro, vienas is socialistų, pasiprašė balso, taip pradėjo nemoraliskai kalbėti, kad kunigas su kitais nariais buvo priverstas jį prasalinti. Jo žodžių negaliu talpinti dėl jų nemoraliskumo. Ant galo kunigas is sakkylos pasakė lietuviams, kad nieko neturėtų su socialistais. Paskui išaiškino, kad lietuviški socialistai Clevelande neturi jokios teorijos, tiktai fanatizmą ir despotizmą. Už tą pamokinimą socialistai rašo anonymiškus laiškus kunigui. Vienas is jų buvo patalpinas "Lietuvoj", kiti eina į gurbelį. Argi ne juokinga, jeigu socialistai žodžiais garsina, kad niekas neturėtų nieko savo, o darbai nori sumonopolizuoti sau visą mokslą? Jie nori, kad jie galėtų kalbėti ant kunigų, o kunigai kad ant jų nieko nekaltbėtų. Taigi aišku, kad jie patys monopolizuoja mokslą.

Kun. J. Halaburda.
IS SCRANTON, PA.
ro d. berzelio atsiuvo susirinkimas Sv. Juozapo lietuviškos parapijos svietinėj Auditorium. Reikėjo apkalbėti, ar bažnyčią atiduoti airių vyskupui ar ne? Buvo išrinkti maršalkos užlaiki-

mui tvarkos, paskui rinko pirmędį vedimui susirinkimo. Pirmędžiū išrinko Andrių Kriaučiūną. Valentanavičia skaitė angliškai teismokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis yra valnamanis kaip ir aš, kiti sako, tai socialistas ir tt. Ar ilgai tas traukės? Ne. — Vieną nedėlią laike pamokslu kunigas is sakkylos patėmijo vieną socializistą notas rašant, karikatūras darant ir nuo nosies kunigui spygą rodant. To jau buvo perdaug ir kunigas uždradė tu su policija. Viskas aptilo. — Toliau socialistai pradėjo atsilankyti ant parapijos, draugysčių ir Kliubo susirinkimų išjuokdami apsiėjimus, rasi-nėjo melagingas korespondencijas į laikraščius. To dar negana. Perreita rudenį, kada lietuviškas Kliubas susirinko ant Popavičios salės apsvartymui rinkimo miesto majoro, vienas is socialistų, pasiprašė balso, taip pradėjo nemoraliskai kalbėti, kad kunigas su kitais nariais buvo priverstas jį prasalinti. Jo žodžių negaliu talpinti dėl jų nemoraliskumo. Ant galo kunigas is sakkylos pasakė lietuviams, kad nieko neturėtų su socialistais. Paskui išaiškino, kad lietuviški socialistai Clevelande neturi jokios teorijos, tiktai fanatizmą ir despotizmą. Už tą pamokinimą socialistai rašo anonymiškus laiškus kunigui. Vienas is jų buvo patalpinas "Lietuvoj", kiti eina į gurbelį. Argi ne juokinga, jeigu socialistai žodžiais garsina, kad niekas neturėtų nieko savo, o darbai nori sumonopolizuoti sau visą mokslą? Jie nori, kad jie galėtų kalbėti ant kunigų, o kunigai kad ant jų nieko nekaltbėtų. Taigi aišku, kad jie patys monopolizuoja mokslą.

Kun. J. Halaburda.
IS SCRANTON, PA.
ro d. berzelio atsiuvo susirinkimas Sv. Juozapo lietuviškos parapijos svietinėj Auditorium. Reikėjo apkalbėti, ar bažnyčią atiduoti airių vyskupui ar ne? Buvo išrinkti maršalkos užlaiki-

mui tvarkos, paskui rinko pirmędį vedimui susirinkimo. Pirmędžiū išrinko Andrių Kriaučiūną. Valentanavičia skaitė angliškai teismokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis yra valnamanis kaip ir aš, kiti sako, tai socialistas ir tt. Ar ilgai tas traukės? Ne. — Vieną nedėlią laike pamokslu kunigas is sakkylos patėmijo vieną socializistą notas rašant, karikatūras darant ir nuo nosies kunigui spygą rodant. To jau buvo perdaug ir kunigas uždradė tu su policija. Viskas aptilo. — Toliau socialistai pradėjo atsilankyti ant parapijos, draugysčių ir Kliubo susirinkimų išjuokdami apsiėjimus, rasi-nėjo melagingas korespondencijas į laikraščius. To dar negana. Perreita rudenį, kada lietuviškas Kliubas susirinko ant Popavičios salės apsvartymui rinkimo miesto majoro, vienas is socialistų, pasiprašė balso, taip pradėjo nemoraliskai kalbėti, kad kunigas su kitais nariais buvo priverstas jį prasalinti. Jo žodžių negaliu talpinti dėl jų nemoraliskumo. Ant galo kunigas is sakkylos pasakė lietuviams, kad nieko neturėtų su socialistais. Paskui išaiškino, kad lietuviški socialistai Clevelande neturi jokios teorijos, tiktai fanatizmą ir despotizmą. Už tą pamokinimą socialistai rašo anonymiškus laiškus kunigui. Vienas is jų buvo patalpinas "Lietuvoj", kiti eina į gurbelį. Argi ne juokinga, jeigu socialistai žodžiais garsina, kad niekas neturėtų nieko savo, o darbai nori sumonopolizuoti sau visą mokslą? Jie nori, kad jie galėtų kalbėti ant kunigų, o kunigai kad ant jų nieko nekaltbėtų. Taigi aišku, kad jie patys monopolizuoja mokslą.

Kun. J. Halaburda.
IS SCRANTON, PA.
ro d. berzelio atsiuvo susirinkimas Sv. Juozapo lietuviškos parapijos svietinėj Auditorium. Reikėjo apkalbėti, ar bažnyčią atiduoti airių vyskupui ar ne? Buvo išrinkti maršalkos užlaiki-

mui tvarkos, paskui rinko pirmędį vedimui susirinkimo. Pirmędžiū išrinko Andrių Kriaučiūną. Valentanavičia skaitė angliškai teismokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis yra valnamanis kaip ir aš, kiti sako, tai socialistas ir tt. Ar ilgai tas traukės? Ne. — Vieną nedėlią laike pamokslu kunigas is sakkylos patėmijo vieną socializistą notas rašant, karikatūras darant ir nuo nosies kunigui spygą rodant. To jau buvo perdaug ir kunigas uždradė tu su policija. Viskas aptilo. — Toliau socialistai pradėjo atsilankyti ant parapijos, draugysčių ir Kliubo susirinkimų išjuokdami apsiėjimus, rasi-nėjo melagingas korespondencijas į laikraščius. To dar negana. Perreita rudenį, kada lietuviškas Kliubas susirinko ant Popavičios salės apsvartymui rinkimo miesto majoro, vienas is socialistų, pasiprašė balso, taip pradėjo nemoraliskai kalbėti, kad kunigas su kitais nariais buvo priverstas jį prasalinti. Jo žodžių negaliu talpinti dėl jų nemoraliskumo. Ant galo kunigas is sakkylos pasakė lietuviams, kad nieko neturėtų su socialistais. Paskui išaiškino, kad lietuviški socialistai Clevelande neturi jokios teorijos, tiktai fanatizmą ir despotizmą. Už tą pamokinimą socialistai rašo anonymiškus laiškus kunigui. Vienas is jų buvo patalpinas "Lietuvoj", kiti eina į gurbelį. Argi ne juokinga, jeigu socialistai žodžiais garsina, kad niekas neturėtų nieko savo, o darbai nori sumonopolizuoti sau visą mokslą? Jie nori, kad jie galėtų kalbėti ant kunigų, o kunigai kad ant jų nieko nekaltbėtų. Taigi aišku, kad jie patys monopolizuoja mokslą.

Kun. J. Halaburda.
IS SCRANTON, PA.
ro d. berzelio atsiuvo susirinkimas Sv. Juozapo lietuviškos parapijos svietinėj Auditorium. Reikėjo apkalbėti, ar bažnyčią atiduoti airių vyskupui ar ne? Buvo išrinkti maršalkos užlaiki-

mui tvarkos, paskui rinko pirmędį vedimui susirinkimo. Pirmędžiū išrinko Andrių Kriaučiūną. Valentanavičia skaitė angliškai teismokėjo 80 dol. ir kelionės kaštus. Jeigu jie būtų čia jau buvę, paskendus žmogui, gal dar ištirauktų but būvę galima atgaivinti; po trijų dienų jau nė jokio stebukladaris negalėjo atgaivinti.

Simkus.
IS CLEVELAND, OHIO.
Nesutikimai kun. J. Halaburdos su socialistais Clevelande is tos šaknies išdygo.

Nuo suorganizuotų parapijos Sv. Jurgio iki pirmo diena gruodžio 1907 m. Clevelando lietuviai katalikai turėjo dvasiškų ydus turėdavinumų "grinorius", kurie laikėsi vien dvasiško kelio. Apie reikalus materialistiskus, arba tautiškus visai nesirupino. Politiką varė, kas tik norėjo, bet kiekvienas ant savo ypatingų pamatų, idealų, ir savo kišenius naudai. Užmanymų buvo visokių, kaip tai: įsteigimas mokyklos, gimnastikos, organizavimas. Klubių ir tt. Tie visi užmanymai nebuvo niekuom daugiau kaip tiktai įnagiū turinčių atgaivinti garbę ir prisipildyti kišenų pinigais. Liudna, bet reikia išpažinti, kad ir patys dvasiškioje vadai tas roles lošė. Tas egzimas buvo priežastis dezorganizavimui lietuvių Clevelande, išėmus bažnytnes draugystes. Atvykus kunigui J. Halaburdai, clevelandiečiai buvo verksmingiausiame padėjime. Jų Kliubas, tiek daug kartų organizuotas, išnyko. Parapijos izlas buvo rankose kelių fanatizmo galvokių, užtai bažnyčia buvo skoloje paskendus, apie mokyklą nė kalbos nebuvo. Socializmas kaip ant mielių augo. 1 dieną vasario 1907 m. pribuvo čia kunigas Halaburda, socialistai rankomis plojo, kad gavo priešą trijų pėdų milžiną, su kuriuom ne sunku bus kovoti. Tas trijų pėdų milžinas neprodėjo su socialistais kovoti, bet griebėsi savo darbo. Pirmiausia išbraukė is gėrų blogus, tai yra išbraukė is tarp tikrų lietuvių suairėjusius, su-prusėjusius ir sulenkėjusius. Paskui uždėjo lietuvišką mokyklą ir ant galo suorganizavo, su pagalba gėrų vyrų Lietuvišką Neprigulimųjų Kliubą. Ant socialistų per pirstus žiūrėjo, nė jiems blogo, nė gero nedarė. Bet ir socialistai Clevelando neiskenė neuzkabing kunigo Halaburdos. Jie pasisamdė antrą saliuono augstą netoli bažnyčios prakalboms, dalino plakatus ir kitokius apgarsinimus prie bažnyčios durių, žmonėms eitančioms į bažnyčią; tas man visai neapėjo. Bet socialistai pradėjo atsilankinėti ant pamokslų į bažnyčią, o kunigas, kaip nieko nesako apie socialistus taip nesako; socialistai patys kunigą giria, vieni sako: jis

je padarė tiek, kad vyras savo myliną pačią apdaužė. Bet ant galo bobos intrigos išėmė aikštėn ir supūdytoji pora dar labiau mylėjosi. Eilės: „Dėlko dabar velniai ant žemės nesivalkioja“, gana švelnios. Humoro jėga daugiau negu patilpusioj sceniškoj farsoj.

Linksma „Apsireikšimas arba kaimiečių ir caro šeimos išpažintis. Rusiškai parašė Zmogus, Lietuviškai vertė Mrachomo.“ So. Boston, Mass.

Aprašyta čia, kaip nuvargę, bado kančiam, tikinti Dievui, prieina išpažintis, prieš kokią jau nuvargusi, mieliausiąją papo išpažinta savo nuodėmės, jo meldžia atleisti net už kaltes, kurių žmones nepapildė — už vargą ir bado, koki tie vargšai kenčia.

Visai kitoks paveikslas matomas caro rumo koplyčioj, kur eina išpažintis suteptas žmonių krauju caras, išgama jo moteris, išsivadėsi savo tikėjimo vokiečiai ir didieji kunigaikščiai. Čia koplyčion atvažiuoja karietoj, gal visai į Dievą netikintis, popas. Jis caro šeimos neklausia, kuom nusidėjo, bet vardu Dievo atleidžia, apdalinia juos krauju ir kunu revoliucionierio Christaus.

Pabaigoj yra pridėtos eilės p. a. Darbininkas ir karalius.

Vietinės žinios.

— Pereitos nedėlios diena, pas gyvenančią p. n. 130 N. Wood str. 24 metų mergina, Stella White, su pasamdyta boggia atvažiuojo jos draugas Thomas Lynch ir užmanė važiuoti pasivažinėti. Mergina sutiko. Bet paskui ant gatvės rado jos kuną. Iš tirinėjimų pasirodė, kad įsėdus į boggį tarp vaikino ir merginos užimė barnys, ir Lynch ją išstūmė iš boggies. Paskui ją rado negyva; nugarkaulis buvo nulaužtas. Lynch prapuolė, jo surasti negali.

— Pereitą savaitę Chicagoj atsiūbo dabar valdančios Amerikoj republikonų partijos generališkoji konvencija, kurioje išrinko kandidatus ateinančioms rinkimams. Kandidatu ant prezidento urėdo išrinko dabartinį karo ministrą Taftą, kuris ne kartą jau išsitarė, kad Amerikai nėra būtino reikalo būti visada respublika, ji gali būti ir monarchija. Kad tik jam, tapus prezidentu, turint savo rankose kariūnė, neužsiorėtų pasigarsinti ciecoriu!

— Pereitą savaitę, Columbus teatre buvo garsusis seimas Susivien. Lietuvių Rymo Katalikų. Seimo tvarką vedė kun. Milukas ir jis išliko, galima sakyti, dar vien netvarką, kėlė vaidus, kurių nesunku buvo išvengti. Seimas nieko svarbesnio ne nutarė. Uždarius seimą, Milukas prasišalino net per užpakalines duris, nes delegatai buvo labai įtūžę. Sekantis Katalikų Lietuvių seimas nutarta laikyti Clevelande.

— Po audrai nedėlios naktį Chicagoj gyventojai lankė šaltesnio oro, bet apsiriko: nedėlioje termometras rodė 90° šėšėly, o kad oras buvo drėgnas, žmonės juo labiau jautė karštį. Nuo karščio nedėlios dieną apsirgo jau kelios ypatos, reikėjo jas ligonbutin gauti.

— Mergina Aleksandra Narbut, giminiatė D-rės Marijos Doviatt-Sass, pabaigė Normal School ir pėtnyčioje, 26 berželio, gaus diplomą mokytojos. Narbutaitė, atvažiuojama su tėvais Amerikon, iš pradžių lankė Public School, kurią su atsizymėjimu pabaigė. Paskui įstojo į Medill High School o ją pabaigusi labai gražiai, įstojo į Normal School, kurią dabar pabaigė. Dabar ji yra mokytoja ir mokys kitus gal tose pačiose mokyklose, kur pati mokinosi.

Narbutai neturintį žmonės, bet vaikams duoda, kiek išgalėdami, apšvietimą, jų duktė Aleksandra bus pirmutinė lietuvaitė mokytoja Chicago mokyklose. Gražus tai pavizdis visiems lietuviams, čibut malonu, jeigu jos pavizdį sekų ir kitos lietuvaitės. J.H.

— Italijoj, Milane, prancūzas Delagrangė atliko pasėkmingus bandymus su savo sunkesniu už orą orlaiviu. Delagrangė ant savo orlaivio nulėkė 3 mylias, prieš vėją lėkė su greičiu 40 mylių į valandą laiko.

Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje

(1569—1795m.)

Parašė Jonas Šliupas, M. D.

(Tęsa).

Tuomi tarpu štai atėjo bullė Klemenso XIV Dominus ac Redemptor noster iš d. 21 liepos 1773 m., apskelbianti kasatą jezuitų. Nors šviesieji delegatai stojo už palaikymą zokono, kancleris Mlodziejovskis ir vyskupas Massalskis pergalejo, stodami už prisitaikymą prie valios popiežiaus. Tad ant įnešimo liet. pakancerio Joakimo Chreptavičiaus, 14 d. spalio 1773 m. delegacija įsteigė Apšvietimo Komisiją, kaip centrališką valdžią visos respublikos. Į komisiją iš senato pateko vyskupai: Vilniaus Massalskis, kaip pirmasis, ir Plocko kunigaikštis Mikas Poniatovskis; vaivada Gniezno Sulkovskis ir liet. pakancieris Chreptavičius, iš šlėktos-gi: Jonas Potockis, liet. raštininkas, kunigaikštis Adomas Cartoryskis, generalas Podolijos žemių, Andrius Zamoiskis ir Fr. Poninskis, Koponiskis starasta. Tas kompletas turėjo būti iki 1780 m., iki seimas jį atmainys ar patvirtis ant tolesnių 6 metų; vakansus, dėl mirties ar pasitraukimo komisoriaus, papildys karalius savo nominacija. Lobiai jezuitų zokono tapo apversti viešam apšvietimui; dėl jų paėmimo tapo paskirti prisitaikinti liustratoriai. Pabaisus liustraciją, delegacija užgėrė: aptaksuoti nejudinamus lobius jezuitų ir išduoti juos šlėktai ant amžinos rando, mokant po 4½% nuo apiprekiuotos sumos į Apšvietimo fondus. Tam dalykui delegacija paskyrė dvi išdavinėtini komisijai: lenkišką ir lietuvišką.

Ant seimo, atnaujinto 22 d. sausio 1774 m., virėjas Poninskis įnešė projektą, kad delegacija taptų prailginta išdėlimui naujos formos rėdo. Seimas tapo prorogutas 3 sykius, potam 4tu, 5tu, 6tu ir 7tu. Iš viso buvo seimo prorogacijų šešios, limitų ir reassumpcijų septynetas ir tiek pat delegatų kadencijų, ir taip veiklumas delegacijos tęsėsi iki 27 d. kovo 1775 m., kur seimas reasumotas stengėsi dar sykį protestuoti prieš prievartą. Nenorėjo užtvirtinti nutarimus delegacijos: d. lenk. maršalkas Liubomirskis ir vyskupas Lucko Feliksas Turskis, taip-gi pasiuntiniai Dunin, Kozukovskis ir Jerzmanovskis, Przyemskis, Biesiekierskis, kunigaikštis Ant. Cetvertynskis ir Skirmuntas; pastari septyni apledo sveteinai, nepasirašydami ant nutarimų delegacijos, ir savo protestą įnešė į Varsavos miestinius aktus.

Papėdė respublikos rėdo yra kardinališkos tiesos, išskaitytos traktate 1768 m. Atmainytos tapo tikrai tiesos kaslink dissidentų: nekatalikų šlėkta atstumta tapo nuo urėdų senatorių ir ministerijališkų, o pasiuntiniai tegali į seimą tik 3 buti, po vieną iš provincijos; panaikintas tapo maišytasai teismas ir uždraudė dissidentams skambinti vargais naujai pastatytose bažnyčiose kaimuose. Stalckbergis pristoj ant susiaurinimo tiesų dissidentams, gaudindamasi pavallumų delegacijos siekiamis Rossijos svarbesniuose dalykuose.

Prie senesnių tapo pridėtos naujos kardinališkos tiesos: 1) karaliui gali būti tik 1 Pistas, gimtinis šlėkta ir prosesijonatas žemės respublikos; 2) sunus ir anukas mirusio karaliaus gali pateikti ant sosto tik 2 kartus per dviem viešpatavimams nuo mirimo tėvo ar senelio; 3) stovia respublikos valdžia bus nepasiliaujamoji duma (Consilium permanens), susidedanti iš karaliaus, senatorių (3 vyskupų, 11 šviesiečių senatorių, 4 ministrų) ir 18 sanarių šlėktos. Be vyskupų ir ministrų, visi tie kamisoriai gauna algas.

Vedimui valdžios toji nepasiliaujamoji duma dalinasi į 5 skyrius: 1) skyrius užrubežinių reikalų, po vada kanclerio, priimti užrubežines ekspedicijas, surašyti diplomatiskas notas, memorialus ir deklaracijas, negociuoti su svetimomis valstijomis. 2) Skyrius policijos arba tvarkos, po vada maršalko (ministro), turi žiūrėti tvarkos karališkuose miestuose, kontroliuoti jų atskaitas, fondus disponuoti ir tt. 3) Skyrius kariūnės po vada hetmano, turi vyriausybę ant armijos, kurios paskirtas didumas ant 30000; kontroliuoja darbus hetmanų ir juos už prasižengimą paduoda teismui seimo; po jo valdžia esti ir komisijos kariūnės. 4) Skyrius teisos, po vada vyskupo, rūpinasi veikimu įstaigų teismo ir išpildymu nuosprendinių. 5) Skyrius yzdo yra viršininku yzdinių komisijų, daro kontraktus su apsiėmėjais kasimui naugų, remia pramonę fabriky ir pirklybą.

Įsakmės skyrių yra perkratomos visos (in pleno) nepasiliaujamos dumos, kuri nutaria didima balsų. Kozna me paprastame seime duma išduoda atskaitą iš savo darbų. Attributai nepasiliaujamos dumos siaurino karališką valdžią; karalius neteko prerogatyvos apsidinti senatorius krėslus ir urėdus ministrų, o taip-pat apsidinti starastus. Starastystas duma nutarė, jeigu neužimtos, išleisti į amžiną arendą (emfiteuza) 50 metų, ir tai liečiai įsteigė emfiteutiškas komisijas. Taciaus karaliui ir paveldėtine savastį tapo pavestos keturios starastystos: Bialocerkvės, Boguslavo, Kaniovo, ir Chmielniko.

Dabar (1773 m.) Prusai, Austrija, o ypatingai Rossija gvarantavo ateitinę tvarką respublikos.

Delegacija, suteikdama respublikai konstituciją, nesigailėjo podraug sau pelnų ir tiens, kurie draugavosi su viešpatystėmis kaimynų. Suteikė titulą kunigaikščių lenkiškų Poninskams (Adomui ir jo broliui Kalikstui) ir Massalskiams, ir patvirtino pripažintuosius vokiškųjų ciosorių: Liubomirskiams, Jablonskiams ir Sulkovskiams. Virėjui Poninskiui į 10 metinę arendą atidavė tilitinę rinkliavą ant Vyslos pas Varsavą; Sulkovskiams monopolį lošimo jų rume teatrališkų regyklų ir redutų. Daugelį starastų išdalino į tėvonią, eikvoj ekspektatyvas ikgyvastinių lobijų (mirus isgyvastininkams), paskyrė augstas isgyvastens pensijos ir tt. Delegacija, kaip augščiausios konfederacijos teismas, susisėmė paprakumu. Išdavinėtinis komisijos išvogė lobius po-Jezuitiškus. Emfiteutiškos komisijos savo naudai eikvoj starastystes. Ėsant tiek šaltinių jėmimams, Poninskis netikėtai ismokėjo savo dideles skolas, bet nežiurint į didelį eikvumą, surinko per 3000000 grynų pinigų. Vyskupas Massalskis pralošdavo kortomis po 30000 su virš dukatų. Niekados nebuvo taip daug trūkumo Varsavoje, kaip kad funkcionuojant delegacijai. Iškilmingos česny, pavioskeriopintos losimų kortų iš pinigų, per 2metinį bėgi padarytinio seimo, atsikartojo diena iš dienos.

Nors Rossijai patiko nepasiliaujamoji duma, tačiau jaja nesitenkino Lenkų magnatai, papratę traukti pelną iš netvarkos, ypatingai-gi ministrai, prigulinti nuo valdžios

skyrių. Užsidarius seimui 1775 m. neužganėdintieji rįžosi išversti neapkestiną įstaigą; galva jų pastojos ans buvęs lenk. medsgarbi Fr. Ksav. Korčak Branickis, kurs buvo vaikęs paskui Bariskis konfederatus. Dabar remiamas karaliaus, apdovanotas starastystomis Lukomlios Volyniujė ir Bialocerkvės, jis užsimanė prikelti senas privilegijas hetmanų, ir todėl pasikėlė prieš nepasiliaujamą dumą ir jos sutvėtoją Stalckbergį. Bendrus rado d. liet. hetmane Oginskijė ir lenk. laukiniame hetmane Severyne Rzevuskiy, maršalke St. Liubomirski, generale Podolijos žemių Cartoryski, liet. raštininke Ign. Potocke ir k. Jis Peterburge iš pradžių rūpinosi išgriauti nepasiliaujamą dumą, bet Stalckbergis tam užbėgo. Tad jis rįžosi paprastame seime 1776 m., jei ne daugiaus ką, bent susiaurinti atribucijas nepasiliaujamos dumos.

Cartoryskis agitavo tarpe šlėktos, nesigailėjo dovany ir pats dėjo ilindo į dideles skolas. Daugelyje seimeliu pasiuntinių tapo kraujas praliestas. Nepasiliaujanti duma pareikalavo maskoliškų bagnetų pagelbon. Karalius su Stalckbergiu rįžosi įsteigti konfederaciją užlaikymui nepasiliaujamos dumos. Pirmame susirinkime seimo turėjo pristoti prie akces konfederacijos vadovai opozicijos hetmanai Branickis ir Oginskis, maršalkas Liubomirskis ir kiti. Nutarta paplatinti atribucijas nepasiliaujamos dumos ir komisijos Apšvietimo; panaikinus kariūnės komisijas, emfiteutiškas ir išdavinėtinis, tų tiesos ir pareigos perėjo ant skyrių: kariūnos, yzdo ir Apšvietimo Komisijos. Be to, duma įgijo tiesą aiškinti abejotinus įstatymus ir apskelbti toje lietoje rezoliucijas, kurias vienok turėjo perkartinėti arčiausias seimas. Galiausiai ex-kanclerį Zamoiskį įprašyta sudėti projektą kodeksų: civiliško, kriminališko ir teismo procedūros, netik prašalinant abejones įstatymuose, bet ir įvesdinant tolynzings idėjas, suteiktas mokslo. Pagal įrengimą Vait. Klusvskio, uždrausta tapo tyrinėti kerėtojus su pagelba torturų ir bausti juos mirtimi. Toji pati konstitucija uždraudė taikinti torturas, ištirian kalčią kriminališkuose dalykuose. Tokiu būdu paprastas seimas 1776 m. papildė Stalckbergio konstituciją ir apipamato naują dalykų tvarką, kuri po gvarantų carienės ir kontrole jos ambasadorius tęsėsi per 12 metų.

d) LAIKAI NEPALIAUJAMOS DUMOS.

Vyriausias tvėrikas naujos formos valdžios, Stalckbergis, iš tikrųjų turėjo respublikoje vyriausią valdžią, ir jį vadino Varsavoje vice-karaliumi; jis turėjo kariūnėniską igultinę, didoką bedžetą ir stengėsi būti dvasia nepasiliaujamos dumos.

Karalius, gerai suteikdamas su ambasadoriumi, jėmė nepasiliaujamoje dumoje vietą vedėjo. Parinkimas komisorių tankiausiai išpuolė po jo noru, ir jis tuos priartino prie savęs tai mandagumu, tai pūigais, tai pašnekomis. Jis įvesdino ant senatoriškų ir ministrų urėdų naujus žmones, kurie jam buvo prielankūs. Karalius, kurį 2 syk mėginta detronizuoti, po valiai ėmė įgyti populariškumą tautoje, ir jo šalininkystė, pagal skaitlių, pastojos drūčiausia šalyje.

Įtekmė karaliaus rado opoziciją ypatoje lenk. hetmanų: did. Branickio, ir laukinio Severyne Rzevuski; jiems pritarė kunigaikštis Liubomirskis ir Potockių Ignas bei Stasys Kostka. Gelbėjo jiems daug moters, kaip Elzbieta Liubomirskienė, generolienė Podolijos žemių Izabelė iš Flemingų, būvusi drauge Repnino, taip-gi Aleksandra iš Cartoryskių Oginskienė, Katrė iš Potockių Kossakovskienė, kunigaikštienė Sapiehiėnė, sesuo Branickio, mylinti tribunolus, seimelius ir viešus vaidus. Patarle malkotentų buvo apgynimas laisvės, imtynės su neva despotiškomis pastangomis Stasio Augusto. Taciaus Stalckbergis tramdė jų pastangas. Opozicija naudojosi iš intrigų ir liežuviavimų, ypačiai laikuose nesustaitinimo tarp karaliaus ir Stalckbergio, kaip ginčuose už Solytą ir dalyke Dogrumovos.

Krokavos vyskupas, sugrįžęs iš Kalugos, nuo 1773 m. pykinosi su kapitula, ir galiausiai pradėjo dukti, ir tapo išvežtas į Kielčius. Dijaceziją ėmė valdyti vyskupas Plocko, kunigaikštis Mikolas Poniatovskis, o lobius karalius pavėdė kuratoriams, ypačiai gentainiams Solytų. Opozicijai (Branicki, Rzevuski ir tt.) grasinant, Stalckbergis sutaikė: įgijęs nuo karaliaus pavallumą kaslink kandidatų į dumą jis velijo, kad opozicija asabiškas, neapikantas pasvęstų tėvynės labui! Seimas pasibaigė nenutaręs jokios konstitucijos.

Solytkui bedukstant, įvyko intrigos didelio išnašumo. Marija Dogrumov, moteris maskolių oficio, pranešė karaliui, kad rengiamą jį nužudyti; bet nieko nepesūsi, ji į pusantrų metų vėl pranešė kamerdineriui Ryskui ir generolui Komasevskui, kad kunigaikštis Podolijos žemių ir priedv. liet. pažidininkas Antanas Tyzenhaus ketiną karalių nunuodinti ar užmušti. Bet karalius iš to tikrai vėl juokavo. Tad Dogrumova atmainė savo planą: 1785 m. per Taylorį, angl. pirkly Varsavoje, ji persergėjo kunigaikštį Adomą Cartoryskį apie suokalbį ant jo gyvasties, rengiamą Ryksu ir Komasevskio. Tad kunigaikštis Adomas rįžosi kaltintinkus apskusti į teismą. Veliant Tayloriui, Dogrumova užkvietė į savo namus Ryksą apšnekėjimui suokalbiu. Klausyti pašnekos pasisėlė priešiniamie kambarėje: Tayloris, žentas kunigaikštienės Liubomirskos, St. Kostka Potockis, ir adjutantas Cartoryskio. Dogrumova mokėjo taip šnekėti su karaliaus kamerdineriu, jog klausantieji draugai Cartoryskio persiliūdavo apie suokalbį. Tayloris ant vietos areštavo Ryksą, o Potockis Dogrumovą. Komasevskis pats pasidavė areštui. Dalykas nuėjo į teismą maršalko. Cartoryskis skundė Ryksą ir Komasevskį už norėjimą jį nunuodinti ar nudurti; o Ryks apskundė kunigaikštį ir Dogrumovą už apšneimą, Taylorį gi ir Potockį už ginkluotą užpuolimą. Atskirai skundė Dogrumovą taip-gi Komasevskį. Byla, vedama kunigaikštienės Liubomirskos, labai pagarsėjo. Opozicija sulėkė į Varsavą ir džiaugėsi, kad teismas sukonpromituos St. Augustą, kaip kurstytoją prie piktadėjystos. Tikėjo, kad taipgi susikompromituos kunigaikštis Mikolas, tuomet jau primas, ir jo broleivaikis Stasys Poniatovskis. Apie bylą tapo pranešta Europos dvarams ir apgėdinimui karaliaus įieškota buvo įtekmės užrubežinių viešpatystių. Negalint įtraukti į dalyvumą nė carienės, nė Juozo II, nė karaliaus Prusų, opozicija eikvoj pinigus. Kunigaikštienė Liubomirskia išdavė bylai 70000 dukatų, Cartoryskis 36000, Branickis ir hetmanienė Oginskienė po 16000; iš viso iš-eikvota į 2½ milijonų aukšinų! Teismas maršalko pasmerkė Dogrumovienę, kaip apšneidėją, kalėjimui iki gyva; Taylorį už prievartadarystą Ryksui pusei metų kalėjimo; kunigaikštį Cartoryskį ir Potockį piniginei baudai, išteisino gi Ryksą ir Komasevskį.

Dabar opozicijonistai įieskio atkeršio seime 1786 m. Prie pasiuntinių seimelius atliko susivaziavimą Siedlecuose pas hetmanienę Oginskienę: prie jų prisidėjo Ščesny Potockis, rusiškas vaiv., ir Kaz. Nestor Sapieha, gen. artilerijos liet. Branickis, apšvedęs, su merga Engelhardt, seserėnė kunigaikščio Potemkino, išdydžiavo, net už niek laikė Stalckbergį, su kuriuo mat galėjo imtiesi Petrap-

lėje! Sutarta buvo ant kitų dviejų metų apimti nepersitraukiamą dumą. Daugelyje seimeliu įvyko dvigubi ap-rinkimai. Ant seimo kilo barnys dėl bylos Dogrumovos. Numalšinimui karaliaus, pagal reikalavimą Branickio, ištepė iš aktų bylos Dogrumovos pavardes keletos dignitorų; galiausiai turėjo vėl pultiesi prie Stalckbergio. Be suteikimo oficioškų laipsnių vien tik tiktai šlėktai, seimas, maišomas opozicionistų, nieko svarbesnio nenutarė, ir pasibaigė dar didesne neprietelyste partijų.

Užpildinėjamai ant nepersitraukiamos Dumos ir ant karaliaus buvo tai dvasia anarichijos magnatų prieš visuomenišką tvarką, kurią reprezentavo valdžia; bet valdžios nesunaikino, ir valdžia patikrino šalei sątaiką. Galėjo dar įvykti triušas pakėlimui tautos dvasiškas, morališkas ir materiališkas.

Apšvietai dirbo pats Stasys Augustas: daugino dvaro biblioteką ir spaudintais veikalais ir rankraščiais, įsteigė pilyje astronomišką observatoriją, po direkcią buvusio jezuito kn. Jovino Bystrzyckio, liepė įsteigti fizikišką kabinėtą ir chemišką laboratoriją; kn. Jonas Albertrandi sutvarkė jo rankių numizmatikos; podraug jis pirkio abrozus, skulpturas; partraukė iš užrubežio maliorius: Marcellij Bacciarellį, Bernardą Belloto (Canaletto) ir Lebrun'ą. Apšiautė mokslininkais, poetais ir artistais. Kas ketvergą po pietų skaitomos buvo poezijos, diskutavo apie dailą. Atsiliepė taitai ir priedvariniuose laikraščiuose: *Monitor* ir *Zabawy przyjemne i pożyteczne*. Karaliui liepiant 1784 m. ant bokšto pylies Varsavoje tapo pastatytas pirmas Lenkijoje perkunsargis. Jam taip-gi rūpėjo patyrimai su oralaiviais, pritaikymai elektrybės prie medicinos, skiepėjimas rauplių ir tt. Per jo rūpestį tapo perguldomi veikalai svarbesnių užrubežinių autorių. Jam remiant, Smolensko vyskupas Adomas Narusevičius parašė "History narodu polskiego". Karaliaus paveizdą pasekė magnatai: Joachimas Chreptavičius steigė bibliotekas; Mikas Radivilas, kastelionas Vilniaus, rinko monetas; Mikas Mniszech, sekretorius liet., paskui did. lenk. maršalkas, rengė tautišką muzęj, kiti prisidėjo prie išleidimo knygų ir žemlapių. Lėšomis Juozo Aleks. Jablonskio Rizzi Zannoni išleido (1772 m.) didelį geographišką atlasą respublikos. Karalius taipgi rūpinosi mokykloms. 1765 m. jis įsteigė Varsavoje ricierišką mokyklą be kunigų globos, organizavo ją kunigaikštis Podolijos žemių; ten mokino šviesieki profesoriai, tuli protestantai; parveždino mašiną rodancia riedėjimą dangiškų gumų pagal Koperniko sistemą, įgijo rankaknygas lot. gramatikos, visatinos geographijos, istorijos, mythologijos ir tt. Pats Cartoryskis parašė Katechizmą kadeckį, paremtą ant morališko paramų, beje pajautimo, guodo ir pajiegu tėvynės link. Rods konservatistai užmetinėjo tai mokyklai liberalizmas, tačiau skaitlius mokintinių iš 100 per konstituciją 1766 m. tapo padvigubintas. Rods viešų nepasekmių dėlei vėliaus respublika tedavė lėšas tik 60; 1774 m. šlėkta reikalavo priimti dar 20 ant privatiškų lėšų.

Didesnė dar įtekmė turėjo Apšvietimo Komisija, pirma po vada vyskupo Massalskio, o paskui primaso kunigaikščio Poniatovskio. Ta komisija, kaip viešpatystės įstaiga, stengėsi išliuostuoti mokyklą nuo įtekmės bažnyčios. Idant tai pasiekti, stengėsi programą mokinimo, vienodą visai respublikai, pritaikyti prie reikalų šalies ir panaudoti vien šviesiškų mokiniojus. Negalėdama tai ant sykio padaryti, tuom laik panaikino mokinimą theologijos ir scholastikos philosophijos.

Potam komisija ėmėsi reformuoti akademijas: krovaviškę reformavo kn. Hugo Kollatajus, o vilniškę buvęs jezuitu Martinas Odonickis Počobutas, kur ypatingai tapo pakylėtas išguldymas patyrimiskų ir ekzaktyškųjų mokslų. Krokavoje pastatė astronomišką observatoriją, kuriai instrumentus nupirko iš Poznaniaus po kn. Rogalinskio; įrengė chemišką laboratoriją; įsteigė chirurgijos mokyklą, kur išguldant anatomiją vartojo žmonių lavonus. Vilniuje astronomišką observatoriją, jau pagarsėjusi prie jezuitų, tapo papildyta naujais instrumentais; katedras gamtinės istorijos, chemijos ir nanatomijos užėmė mokinti svetim-zemiečiai.

Prieg tam komisija rūpinosi apie reformas žemesnių mokslo įstaigų: rengė mokiniojus ir mokykloms reikalingiausius irankius mokslui. Prie vyriausių mokyklų (Krokavoje ir Vilniuje) atidarė mokiniojų seminarijas. Tapo įsteigta Dragystė parašymui elementariškų knygų. Mokyklos įgijo irankius ir mašinas išguldymui aritmetikos ir fizikos, rankius gamtinės istorijos, globos, žemlapius ir tt. Partraukė iš Francuzijos Petrą Samuėlį Dupont de Nemours; klausė patarmės mokinio italo Jono Borellio, sąnario Berlyno akademijos. 1781 m. sekretorius Komisijos, buvęs jezuitu kn. Grigas Piramavičius, užbaigė projektą mokyklų įstatymams. 1783 m. tapo užtvirtinti *Ustaty Komisij edukacyj narodowej*.

Padalintos tapo mokyklos respublikos į aprubes (wydziały): didlenkišką, mozuriską, mažalenkišką, volyniškę, ukrainiškę, lietuvišką, rusišką, žemaitišką, pagirėniską ir pijorišką. Į kiekvieną iš tų skyrių parėjo viena mokykla aprubinė, o neapsklembtas skaitlius vidurinį ir parapijonų. Aprubinė mokykla turėjo 6 klases su metiniu kursu kiekvienoj, apart penktos su 2-metiniu kursu. Budavo 6 profesoriai, kunigas ir 2 metrai mokinimui kalbų. Jos perdėtinis buvo rektorius su pagalbininku, prefektu, kurs valdė visą mokyklos skrytį. Vidutinė mokykla turėjo 3 klases, kiekviena su 2-metiniu kursu. Prie jos budavo 3 profesoriai, kunigas ir metrai. Jos perdėtinis buvo prorektorius, kurs buvo prižiūrovu parapijonų mokyklų jo apvade. Mokyklos, užlaikomos turtu Apšvietimo Komisijos, vadinosi akademiškomis; profesoriai — šviesieki ir dvasiški — buvo atskira luoma, pavesta teismui rektorius vyriausios mokyklos. Be akademiškų, buvo privatiškos mokyklos: pijarių, bazilijontų, dominikonų, benediktinų ir tt., bet ir tos turėjo programą mokinimo pritaikinti prie reikalavimų komisijos.

Komisija paluosavo mokintinius nuo įvairių religiskų praktikų: kasdieninio gėdijomo karunkos ir litanijos, bet vertė juos klausyti misių prieš lekcijas ir atlikti mėnesinę išpažintį. Ažuot išguldymo religijos, įvesdino krikščionišką mokslą, suteikdama nedėdieniais ir šventdieniais: mokintiniams dviejų pirmų klasių mokyklų, o kitiems bažnyčioje pavidale pamokslų. Be to buvo morališkas mokslas, pavyzdžiu Katechizmo Kadėtams Cartoryskio, kur mūdromi buvo nauda ir vargai draugijai iš dorumo ir nusidėjimų. Pedagogai pripažino, kad žmogus tampa labu ar nelabu per auklėjimą, paveizdą ir palinkimą. Morališkas mokslas kiekvieną vertė prie dorybės, rodant ypatingas nelaimės ir viešas nepasekmes iš piktadarystų.

Ažuot lotyniškos, tapo užvezdinta lenkiška kalba išguldyme. Visur: logikoje, istorijoje ir tiesose, kaip lyginai gamtos moksluose tėmyta į utilitarizmą. Logika davinėjo tėjimimus besiorientavimui praktiskame gyvenime. Istorią legendų ir pasakų paveržė biographijos ypatų, vertų

(Toliaus bus).

AIRIJA.

Lapai iš Istorijos Airijos.

Parašė A. Janulaitis

(Tąsa).

Anglijoj ar kur kitur, palikdavo namie užveidą. Bet ir šis ukių neužimdavo. Paprastai atiduodavo žemę kokiui tarpininkui, kuris mokėdavo už ją samdą. Jau tarpininkas padalindavo visą plotą į dvarus, dvarukus, gyvenimus ir atiduodavo ariams. Paimdavo brangiai. Jų mažesnis gyvenimas, tuom sulyginamai brangiau apsidavo, o ponui daugiau naudos būdavo. Reikėjo ariams kibiti prie ukio, nes pabrūti ir miestų buvo permaži. Neretai žemė perėdavo į 6 tarpininkų rankas, kol nuo pono atėdavo iki ukininko. Šie skurdo visą gyvenimą. Triobos nešvarios, kutė ir grįčia kartu, apdriškė, nuskarę, vienoms bulbėmis gyvi. Nedyvai, kad tarp jų atsiradavo daug vagių, ubagų ir tt. Daugelis, kas tik įgalėjo, traukė svetur, daugiausiai į Ameriką. Pačioj Airioj gyventojų skaitlius sumažėjo, svetur jų buvo daugiau negu tėvynėje.

XIX amž. nebebuvo galima teip kovoti kaip pirmiausia. Atsirių sudėjimai, vienai valandėlei, neturėjo didelės vertės. Jonvaikai atsiradę ir išnykę. Reikalingas buvo politikos judėjimas, kuris aiškiai pasistatytų tikslą veikti ant parlamento ir įstatymų. Atsirado ilgaiui ir apsviestesnių arių, kurie išėjo iš pasiturinčiųjų tarpo. Jie, inteligentai, nuo pirmiausia atjautė skriaudas ir numanė, kame slėgimo priežastis. Patys vieni negalėjo daug nuveikti, todėl stengėsi patraukti po savim ir artimiausius jiems gyventojų sluoksnius. Pirmiausiai kreipėsi prie turtingųjų ukininkų ir stengėsi įgyti palengvinimą jų reikalų ir buvio. Reikėjo sulyginti turtingus katalikus su turtingais protestantais, kurių teip priešinos karalius Jurgis III. Reikalinga buvo vartyti tam tikslui agitacija. Dubline, Airijos sostinėje, 1802 m. (į antrus metus po prijungimo prie Anglijos), susitvėrė "Katalikų Sandoma". Buvo tai nekaltas draugija, maištų ji nerengė, ėjo įstatymų leista keliais. Bet neparanki ji buvo anglų kunigams ir toliaus anglų sluoksniams Airioj, todėl ji tapo uždrausta 1825 m. Vadovu tos naujos ramiosios sriovės tapo advokatas O'Connell (Okonnėl), žmogus gana turtingas, samdydavo nuo pono žemę, o paskui pats ją persamdydavo tautiečiams, ir gerokai ant to uždirbdavo, o už savo darbą tėvynės labai gaudavo gerą pelną. Kas metą gaudavo geras dovanas. Paveizdan, 1831 m. gavo 26.000 sv. = 260.000 rub. 1832 m. gavo 12.533 sv. = 125.330 rub. 1833 m. gavo 13.908 sv. = 139.080 rub. 1835 m. gavo 20.189 sv. = 201.890 rub. Tuos visus pinigus sudėdavo tauta. Jam ir jo šalininkams darbuojantis pavyko išgauti nuo valdžios palengvinimus. 1829 m. katalikams buvo leista buti parlamente, užimti vietas net ministerių vietas. Tas palengvinimas davė naudą vien turtingiesiems, nes ne visi galėjo dalyvauti skyrimuose, reikalinga buvo turėti nemažas turtais, o valdininku norint buti, reikalingas buvo mokslas, kuris be turčiams beveik buvo neprieinamas. Pats O'Connell pakliuvo į parlamentą ir galėjo jau ten vardan Airijos kalbėti. Buvo tai žingsnis į priekį, bet nedidelis.

Pats O'Connell buvo tai taikus, ramus ponas, bijantis eiti keliais, įstatymų uždraustais. Iš vienos pusės, iš kitos valdžios prašė palengvinimų, o iš kitos pusės malde savikius, kad per daug nerėkautų ir gerasirdžių ir ariams prielankių ponų anglų nepykintų. 1832 m. panaikinta dešimtinė anglų bažnyčiai prieš kurią teip agitavę jonvaikai ir anksčiau, bet tas ramumo neatnešė. Buvo karštesnis, jaunesnių žmonių, kurie toliaus siekė. Tais pačiais laikais atsirado "Atskalos Sandoma" (Repeal Association), kurios tikslu buvo atskelti Airiją nuo Anglijos ir turėti savo seimą įstatymams leisti. Ši draugija darbavosi gana stropiai ir nuosekliai. Jų įtekmės pagubo valdžią ir 1833 m. ji uždraudė visokių susirinkimų, o aptariamuosius emė į kalėjimus, tenai juos kankino ir baudė. Nusistatė buvo 36.000 kareivių ir policijos. Ant visos Airijos apsauktas karo metas, kuris tęsėsi iki 1834 m. Persekiojimai neisardė pradėto darbo net į keletą metų vėliaus, 1841 m. pats O'Connell prisidėjo prie atnaujinimo tos "Atskalos Sandomos". Tarp jos narių randaime ir katalikų kunigus. Valdžia 1843 m. vėl siūnčia kariūnė, uždraudžia nešioti ginklus, nors dabar toji draugija nebuvo tokia baisi, esant O'Connell'ui tarp tos draugijos vadovu, negalėjo ji buti per daug atžargia valdžiai; O'Connell, kunigai stengėsi sulaukyti draugiją įstatymų rybose, kaip nors neperžengti jų. Per tai negalėjo buti joj stūbrybės, nėsant vienybės pažiūrose. Jaunieji nariai nerimdavo tenai, pagaliaus ji turėjo iširti, O'Connell'ui mirus (1847 m.); jos vietoj atsirado kita draugija — "Jaunoji Airija".

Tai buvo garsiausias 1848 m. Tais metais kilo revoliucijos kuona visoje Europoj. Beveik visuose kraštuose randame besitveriant ar jau susitvėrusias draugijas: Jaunoji Italija, Jaunoji Lenkija, Jaunoji Rusija ir tt. Pačioj Anglijoj buvo neramu. Airija gi apilankė badas: javai ir bulvės neužderėjo. Jaunoji Airija organizuoja revoliuciją, kurios tikslu yra nepriklausoma ir pati arių valdžia Airija. Žmonės ginklavosi, mokinos apseiti su ginklu. Valdžia per savo šnipus sužinojo vadovus, ginklus sandėlius ir užklupo viską, dar pirm pakelsiant maištą. Vadovai ištrėmė ar nubastė. Karo metas apskelbtas.

Žmogaus tiesos, ypatos nepaliečiamybė, esanti garsiam anglų įstatyme "Habeas Corpus Act", panaikintos lig laikui.

Daugelis darbėjų ir sumanių žmonių patys išsikraustė iš savo tėvynės į Ameriką. Norėjo tenai, tarp savo tautiečių, atsiradusių gana dideliame skaitliu, darbuotis ir iš ten nešti ramiai pagalbą Airijai; nes Anglijos įstatymų ranka nesiekia į Ameriką. Ir į keletą metų mes randame įkuriant tam tikras draugijas Amerikoje. Garsiausioji — *fenijų* draugija, atsiradusi 1861 m. Kadangi vėliaus ji yra daug padariusi, reikia plačiau apsisistoti prie jos.

Fenijai, kaip yra spėjama, yra gavę savo vardą nuo senovės arių karžygio Fiann. Jau rudenį 1863 m. buvo pirmas jų kongresas (susivaziavimas) Chicagos (Čikagos) mieste. Tais pačiais metais išėina Dubline (Airijoj) laikraštis "The Irish People", kuris buvo išreikštoju ir platinioju jų nuomonų. Amerikos ariai, vedami fenijų, prisidėjo prie naminės karės Jungtiniuose Valstijose, kuri tuose laikuose buvo atsitikus. Žiemų šalis reikalavo iš pietinės, kad šie atleistų iš vergijos negrus (murinus). Pietų šalies ponai nenorėjo to padaryti. Dėlto ir kilo karė. Anglų valdžia palaikė vergininkų pusę, nors daug nepadėjo. Ariai Amerikos tikėjosi, kad pasibaigus naminei karėi prasidės karė su Anglija, ir galės jie prieiti ją eiti. Vergininkus nuveikė, bet iki karės su Anglija neadėjo.*

Fenijai įsteigė daugybę sąkų draugijos, kur tik buvo ariai: Amerikoje, Anglijoje, Airioj; rinko šalininkus kariūnė, net tarp valdininkų. Kur buvo galima, jie rengė sukilimą. Sumanyta buvo padaryti tai 1866 m. Valdžia turėdavo visur savo šnipų ir išdavikų, nes jos nuo amžių viešpatavusi politika per daug ištvirkino žmones. Sužinojus, emė gaudyti dalyvus busimo sukilimo. Jau rudenį 1865 m. ji užpuolė ant "The Irish People" redakcijos, pagrobė dokumentus, susekė per tą dar daugias žmonių. Maišto valdžia, sėdėjusi New Yorke, nebegalėjo įvykinti savo sumanymo, nes ryšiai pačioj Airioj patraukė, o užpuolimas ant Kanados, Anglijai priklausantis, nepavyko. Teip pat nepavyko maištas pakeltas vėliaus, 1867 m., pačioj Airioj. Dabar fenijai galutinai persitvėrė, jog maištas Airioj ir su išėivių pagalba negalimas daiktas, jog per brangiai apseina maištai Airijos gyventojams. Todėl nutarė nuveikti anglus pačioj Anglijoje, neįkliudant daug žmonių ir veikiant mažomis kuopelėmis slapta. Jie pradėjo vartoti terrorą, t. y. žudė pakliuvusius priešus, kad įbauginti valdžią; toliaus bandydavo paleisti iš kalėjimų suimtuosius fenijus. Pirmą sykį padaryta tai 1867 m. Londone miesto kalėjime Clerkenwell, kur sėdėjo fenijų vadas Burke. Jie suplaisė kalėjimą su dinamitu, bet Burke paleisti nepavyko.

Anglų valdžia turėjo kovoti su fenijais. Nutvėrti valdybą, kuri gyveno Amerikoje, negalima, bet ji per šnipus patirdavo, kas ir kur veikia Airioj ir Anglijoje. Valdžia žudydavo fenijus be pasigailėjimo, kartais nuturėdama tikrų žinių jų kaltybės. Ant kartuvų užbaigėdavo savo dienas ne vienas fenijus, nieko dar nepadariusis, užteko vienų šnipų nurodymų. Žinomas dalykas, visai žiurėjo į tai visokie sluoksniai gyventojų. Ponai nerimavo, siuto, reikalavo bausmių. Ir ministeris D'Israeli (vėliaus Beaconsfield'o lordas) kovoją vienomis kartuvėmis, pasitelkęs policiją ir šnipus. Kitaip žiurėjo socialistai ir šiaip geros valios žmonės, neprigulintieji prie prispaudimo. Pas juos išsiskandavo pasibaurėjimą valdžios darbai. Ir nors nepritarėdavo fenijams, tai bent paslėpdavo nuo šnipų ir policijos. Žinomas socialistas Fr. Engels (1820-1895) v. fabrikanto sunis ir tuomet pats fabrikantas Manchester'j, vedusis airę ir per tą susėjęs su fenijais, neskyj paslėpdavo fenijus. Tarpautinė (1864-1875) — darbininkų draugovė užtardavo juos ir priešindavo valdžios nedorumams, pati anaipol nesutikdama su fenijų darbais.

Ponai, valdininkai, atsizmėjusieji nedorumu, krizdavo Airioj, Anglijoje. Kartuvės neisgelbėjo anų gyvasties. Parlamente užėmė jau kalba apie atmainas Airijos valdyme. Bet tenai dauguma atmeta tą šumanyją, nes ponams beliktų mąžiasu pelno. Naujas ministeris Gladstone (1868 m.) matydamas, jog kitaip negalima numaldyti Airiją, įvedė šokias tokias atmainas. Ir fenijų darbai lyg nutilo, jų įtekmė nupuolė.

O atmainos buvo visai mažos, ir jos jau dalį gyventojų nuramino. 1869 m. valdžia atėmė iš anglų kunigų žemes, o toj vietoj jiems išmokėjo 9 milijonus svarų (90 mil. rub.) atlyginimo, o dar 7 milijonus svarų (70 mil. rub.), iš tos žemės apvertė įtaisymui ligonbučių, kalėjimų ir tt. Žmonės norėdami tą žemę gauti, turėjo pirkti iš izzo, nelaimėjo per tą nieko. Tik dalis katalikų kunigai nebespaudžiami ir nebeamatydami privilegijų, įduotų jų priešams, nustojo dabar kurstę žmones, prieš valdžią, tapo ramesniais.

Toliaus buvo išleistas įstatymas apie nuomotus, bet atmainų didelių nepadarė. Pirmiaus galėjo ponas pavartyti juos, kuomet nenorėjo, dabar jis tai darė pasiremdamas įstatymais. Pirmiaus skriaudė be įstatymų, dabar gi su įstatymais.

* Airiai neskyj tarp darydavo ir vėliaus: karėi ištikus, kovodavo Anglijos prieš elias. Minčinas dalyvumas arių ir sukilime burų (pietų Afrikoj) 1900-1902 m. Airija buvo linkama, jeigu anglų kariūnėms būrai nuveiktų. Pasibaigus karėi arių pulkininkas Lynch, stojusis į burų elias, grįžta namon, į Airiją, kur vienas pavietas buvo išrinkęs jį deputatu, kad pasistytų iš anglų jų pačių parlamente.

Buvo tai neseniai, neapykanta nėra išlūsus. O kgal kalbėti apie kitus laikus?

(Toliaus bus).

IŠ VISUR.

Prancūzijos Pasteuro institutas teip pagerino gydymą pasiutusių šunų sukančiotų, kad, jeigu vaistas įskiepytas pirm prisiveisimo kune pasiutimo bakterijai, jis išgydo kiekvieną; dar nebuvo atsitikimo, kad kas nors iš sukančiotų numirtų. Tą naują Prancūzų daktarų išrastą vaistą Amerikon pargabeno jau per dėtis New Yorko Pasteuro instituto, D-ras Rembaud. Vaistas tas, įskiepytas sveikiems žmonėms arba šunims, saugoja juos ilgai laikui nuo apriejimo.

Mieste Baku, ant Kaukazo, revoliucionieriai užsimaė nudėti policijos perdtinį. Jie nuviliojo jį į vienus neapygventus namus kratą daryti. Einant jam trepa, explodavo po jais padėtos dinamito bombos. Jų eksplozijos vienas policistas likosi užmuštas, o policijos perdtinis ir du policistai išmesti per langą nuo antrų lubų.

Mieste Cherbourg, Prancūzijoje, kadangi vokiškųjų garlaivių Lloyd kompanija uždraudė daiktų nešėjams nuo keliančiųjų jos garlaiviu priimti pinigines dovanas, tai sustreikavo visi uosto daiktų nešėjai. Atkakus Lloyd garlaiviniui "Kaiser Wilhelm der Grosse" reikėjo pernešimui atkakusių iš Paryžiaus pasaziųjų daiktų siųsti nuo garlaivio jurininkus.

Paryžiaus laikraščiai garsina, buv popiezius iškeikė visus Prancūzijos senatorius ir parlamento atstovus, kurie balsavo už atsikimą bažnyčios nuo rando. Prancūzijos vyskupams prisakyta tiems visiems atsakyti krikščioniškai laidojimo. Iškeikimai geri buvo vidurinių amžių gadynėj, šiadien jie jau mažą padaro įspūdį.

Prancūziskais inžinierius mieste Dijon Pontieus padirbo naują elektriską kanuolę, iš kurios galima bus šaudyti be parako ir kitokių exploduojančių medegų. Iš tos naujos kanuolės į minutą galima paleisti 1200 šuvių.

Per paskutinius rinkimus Prūsų seimam, išrinko konservatyvų 152 (buvo jų seime 141), centrų 105 (buvo 96), nacjonaliberalų 64 (buvo 76), laisvų konservatyvų 60 (buvo 64), laisvamanų 36 (buvo 31), lenkų 15 (buvo 13), socialistų 6.

Mieste Novorosijske, pietinėj Maskolijoje, pasibaigė byla 110 virų apkalintų už sutvėrimą Novorosijsko respublikos. Respublikos prezidentas gavo 15 metų kalėjimo, du kiti po 10 metų, 66 pasmerkti kalėjimui trumpesniai laikui, 41 išteisino.

Varšavos kariškas teismas pasmerkė pakorimui vieną viršįrį ir vieną moterį už pasikėsinimą ant gyvasties general gubernatoriaus Skalono. Kituose Maskolijos kraštuose nūzdymų pasmerkta 17 ypatų.

Nuo ateinančių mokslo metų netik Prūsų universitetai priims moteris ant lygių su vyrais teisių, bet teipgi augstesnės techniškos ir kitokios speciališkos angstesnės mokyklos.

Anglijos moterys kovojančios už lygias teises nutarė teip ilgai ne mokėti nė jokių mokesčių, kol parlamentas ne pripažys moterims lygių su vyrais teisių.

Maskolijos randas, gavęs nuo Persijos 200000 rublių atlyginimo už kurdų užpuolimus Maskolijos ukėms, atsaukė iš Persijos ekspedicią jenerolo Šnarskio.

Kadangi Persijoj laukia žmonių sukilimo, tai Maskolija į Persijos uostą ant Kaspiškų jurių Enzelis atsiuntė savo kariškąjį skraiduolį.

Stettine, Prūsijoje, suareistavo daug oficerų ir urėdninkų už priešingą dorai gyvenimą.

Laikė smarkios vėtros, Kongo pakrantėse, Afrikoj, paskendo garlaivys "Ville de Bruges". Keturi buvusius ant laivo europiečius suvalgė čiabuviai negrai, 70 čiabuvių prigėrė.

Meksike, netoli Guayamas, meksikoniskieji kareiviai vėl turėjo smarkų mūšį su Yaqui indijonais, kuriame daug kareivių krito.

Mieste Uralske, rytinėj Maskolijoje, likosi užmuštas kazokų vadovas, jenerolas Chonkin. Užmušėjas nušovė jenerolą jo gyvenime, o paskui pabėgo į kalnus.

Japonijoje, netoli Kageshina, laikė smarkios vėtros paskendo 50 žvėjų laivelių. Prigėrė prie to 350 ypatų.

Vokietijoje, Bavarijos sostinėj Muenchene, 17 d. berželio prasidėjo daktarų su džiova kovojančių terptautiskos kongresas.

Chinuose, provincijoje Hainan, smarkiai siaučia azijatiskas maras. Žmonės miršta kaip musės, užstojus rudeniui.

Atidžiai visų.

Nuo šio laiko adresas išdžiaus Serno Muzikaliko Fondo atsimaino. Siunčiant pinigų reikia rašyti šiu adresu: Dr. A. Rutkas, 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

APGARSINIMAI.

"LIETUVOS" SKAITYTOJAMS GYVENANTIEMS KANADOJE.

Pradžioje šių metų krasos valdya pareikalavo dėti krasos kielitais ant kiekvieno laikraščio siunčiamo į Kanadą, ko pirmiau nereikėjo. Taigi dabar kiekvienas "Lietuvos" egzempliorius siunčiamas į Kanadą atseis išleistuvei 52c. per metus už krasos ženklelius, ko pirmiau nebudavo, ir todėl išleistuvė priversta yra pakelti prenumeratos kainą skaitytųjų gyvenantiems Kanadoje 50c. *daugiau, kad padengti persiuntimo išlaidas. Dabartinės prenumeratos kainos už "Lietuvą" yra tokios:

Suvenytose Valstijose ir jų kolonijose metams\$2.00
Pusei metų\$1.00
Kanadoje ir Meksikoje met. \$2.50
Pusei metų\$1.25
Europoje ir visose kitose vietose patystėse metams\$3.00
Pusei metų\$1.50

Kurie iš Kanados gyventojų užsirašys "Lietuvą" pirmą rugpiucio (Augusto) 1-mos dienos šių metų, tie gaus dar už \$2.00 metams, vėliau užsirašiusieji turės mokėti \$2.50 metams.

A. Olszewski, Išleistojas.

GERIAUSIS APGARSINIMAS.

Apgarsinimai toki teisingiausi, kad apat garsinimo laikraštėje patys žmonės garsina, teip pat apgarsinto koki nors biznierių ar daktaro — patys darbai už save kalba.

Terp apgarsintų mūsų laikraštėje, tai geriausiai rašo patys išgydyti apie Collins New York Medical Institute; iš daugybės ateinančių padėkavonių, štai žemiaus talpiname, ką rašo apie paminėtą Institutą.

Pastojęs sveikų ir laimingų.

O dabar dėkavoju, Ponui Prof. Collinsui už vaistus ir už sveikatą. Dėkavoju tukstancius kartų už tą sveikatą, kurią atgavau. Negaliu niekaip atidėkavoti už šią loską ir išgydymą sunkios ligos; sunkiai atgavimo kvapo, plaučių ligos, skaudėjimo kruties, galvos ir nedirbimo vidurių. Negaliu šiandien atidėkavoti už šią gerą ir atsidžiaugti už išgydymą. Brangus Dr. Collins Med. Inst. esate pašlovintais nuo visų žmonių Amerikoje. Dėkavoju dar kartą pačiam profesorui, nes niekur nepagelbėjo kaip tikta Collins Med. Institutas mane išgydė.

P. S. Kapselis,

19 — 8th St., Lebanon, Pa.

VASARINIS PILVAS.

Vasarinis pilvas pilvas yra kas kitas negu žieminis pilvas, kadangi jis negali priimti ir sugromuoti tiek daug maisto ir tokio stipraus. Viskas apkrįsta ir surugsta jame tuojuas dėlei perdidelio karščio. Musų tikslu bus tad bandyti sulyginti lauko karšį su vidaus karščiu. Šitas parodo, kaip neįmaninga yra karštoje dienoje šaldyti pilvą su ledo šaltum gerasis ar apkranti pilvą su mėsą. Buk atsargus! Kaip tik pajausi kliauti, tuojuas vartok Trišpajaus Amerikoniskąjį Eliksyrą Karčiojo Vyno. Jis duos pilvui reikalingą stiprumą suvirinti ir sunkų maistą. Tai yra vienintelis vaistas, kurį gali duoti visiems pariams seimynos, kadangi jis neturi savyje kenkiančių sudėtinių.

Vincas Stankus,

2934 W 29th St., Chicago, Ill.

Vartok jį visose ligose gromuliojimo organų ir kaip sustiprintoją besveikstant. Gaunamas apatiekose. Juozapas Trineris, 616-622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

DIDELIS, PUKIS PIKNINKAS!

Chicago. Draugystė Apveizdos Dievo, subotų 4 d. liepos parengė pikniką Schutz'o darže prie 22 gatvės, Riverside, Ill., prasidės 9 val. ryto, įėjimas 25c. Nuvažiuoti galima visais karais iki 22 gatvės, o taja iki 48 Ave., nuo ten gi karais La Grange iki daržui. Bus pardavinėjama visoki gėrimai, pui ki muzika ir lenktynės vyrų, moterų ir vaikų. Visus širdingai kviečia atsilankyti.

Komitetas.

DIDELIS APVAKŠČIOJIMAS

E. St. Louis, Ill. Jaunų Lietuvių Politikas Kliubas parengė didelį apvakišiojimą nedėlioje, 28 d. šio mėn., 2 val. po pietų. Apvakišiojimas prasidės nuo miesto teismamio ir eis per miestą gatvėmis į Lindell daržą. Darže bus kalbos, deklamacijos ir dainos. Atsilankykite kas gyvas ant šio apvakišiojimo atminčiai Lietuvos istoriką ir raštininką; kviečiami netik vietiniai, bet ir iš aplinkinių miestelių, nes visos draugystės ims dalyvumą šitame apvakišiojime. Turintieji Kliubą ženklelį bus įleidžiami dykai; pašalinams 25c. įėjimo.

Komitetas.

LIETUVISKAS PIKNINKAS SU PRAKALBOMS.

Georgetown, Wash. Dr-tė D. L. Kunigaikščio Gedemino parengė pikniką su prakalbomis 4 d. liepos, Rainer darže; muzika bus pirmos klasių; iki vietai prieveža South Seattle karai. Įėjimas vyrams 75c. Kviečiame apsilankyti visus lietuvių vietinius ir aplinkinius ir gražiai pasilinksminėti.

Komitetas.

KETVIRTAS PIKNINKAS.

Chicago. Liet. Evan. Dro Martino Dr-tė parengė pikniką nedėlioje, 5 d. liepos 1908 m. Schultz darže, Riverside, Ill. Prasidės 9 val. ryto; įėjimas 25c. porai. Bus gera muzika ir grieš visokius šokių, teipgi kiekvienas galės prisiklausyti daug gražių linksmų dainelių. Svečiai bus vaišinami visokiais gerimais ir užkandžiais. Vaziuokite 12 gat. karais iki Desplaines River, nuo ten paėkite du bloki skersai upę. Kviečia visus kuoskaitlingiausius atsilankyti.

Komitetas.

PIRMAS DIDELIS PIKNINKAS

Chicago. Chicagos Lietuvių Neprigulmingas Kliubas parengė nedėlioje, 5 d. liepos Bergmano darže, Riverside, Ill. pikniką. Prasidės 9 val. ryto; bus puiki muzika, po vadovystę Ed. Bakševičiaus, teipgi bus visoki vėdinanti gėrymai, kvepianti cigarai ir skanūs užkandžiai. Bus lenktynės vyrų ir merginų. Grėičiausi gaus dovanas. Pelnas eis knygynui. Širdingai kviečia visus atsilankyti.

Komitetas.

DIDELIS METINIS PIKNINKAS

New Haven, Conn. Sv. Frančiškaus Draugystė parengė pikniką 4 d. liepos Lein darže, West Haven, važiuojant iš New Haveno į Savin Rock po dešinei. Prasidės 12 valandą ryto ir trauksis iki vėlai nakčiai. Nuosirdžiai kviečia vietinius ir aplinkinius lietuvių ir lietuves apsilankyti ir pasilinksminėti.

Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau Antano Rušinsko iš Kauno gub., miestelio Jurbarko, apie 10 metų kaip Amerikoje, gyveno Chicagoje, bet 16 d. gegužės apleidė miestą. Yra 6½ pėdos augstas, eina pasilenkęs, palei nęsi apgamas, juosvų striukai kirpytų plaukų, kalba angliškai, lenkiškai ir lietuviškai, sveria 220 svarų. Kas apie jį praneš gats dovanos \$15.00.

Vincas Stankus,

2934 W 29th St., Chicago, Ill.

Pajieškau savo pačios Petronėlės Piliapavičienės, po tėvais Anglijoje, Kauno gub., Sialiuų pav., Užvinčio parap., Bumbalų sod., pribuvo į Ameriką balandžio mėn., kitaip nemoka kalbėti kaip lietuviškai, girdėjau, kad nuvažiuo į Chicago. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: John Phillips, Box 47, Lafayette, Colo.

Pajieškau Simono Baltrukonio, Suvalkų gub., Marijampolės pav., Aleksoto gm., Garliavos parap., Amolių ir Jono bei Simono Valentavičių, Antano Baivoro ir Motiejiaus Navicko, visi keturi Suvalkų gub., Marijampolės pav., Garliavos parapijos. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: Sam Dagilis, 1100 Cypress st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau savo dėdės Aleksandro Kilkaus, Kauno gub., Kupiškio parap., apie 20 metų kaip Amerikoje, pirmiaus gyveno New Yorke, ir pajieškau savo giminią Joną Silaikio, Skopiskio parap., Mičigunų sodos, pirmiaus gyveno Chicagoje 3244 S. Morgan St.; teipgi savo kelionės į Ameriką draugo Vinco Percviciaus Pabarzdžio sodos, Debeikių parap., visi trys Ukmergės pav., Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: Kaz. Vileniškis, Box 36, Lewiston, Me.

Pajieškau savo dėdės Baltromiejaus Bakučio, kuris pirmiau gyveno Tomasa W. Va., ir Pranciškaus Gusto, kuris gyveno Waukegane, Ill. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: M. Bakutis, Box 4, Taylor, Wash.

Pajieškau Juozo Kvederavičiaus ir Vinco Petkevičiaus, du metai atgal gyveno Skotijoje, Juozas Kvederavičius atkeliavo į Ameriką ir dirbo Kansas valst. angliu kasyklose. Abu yra Suvalkų gubernijos. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: Jonas Bulionis, 645 Tenney av., Kansas City, Kan.

Pajieškau Povilo Pareigio, Rudgalvių sodos, Andrijaivo v. l., Kauno gub., ir Jono Piauolo, Lizių sodos Andrijaivo vol., Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: F. Vielavičius, 1191 S. Western av., Chicago, Ill.

Pajieškau Pranciškaus Jekaičio Kauno gub. ir pavieto, Skirsnemūnės parap., Jekaičio kaimo; turį jį jį labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: Jokubas Gudaitis, Box 633, So. Manchester, Conn.

Pajieškau Felikso Žilinsko, Kauno gub., Sialiuų pav., Sialūnų parap., Varnionių kaimo, gyveno Pittsburg, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu: Aniėlė Dekniūtė, 656 N. Ashland av., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Parsiduoda sankrova valgomų daiktų ir mėsos puskaunių; savininkas turi farmą ir ant jos išvažiuoja gyventi; vaizba gerai išdirbta lietuvių apgyventoje vietoje. Artesnės žinios reikia kreiptis adresu: 1300 St. Charles, Maywood, Ill.

Parsiduoda pigiai trejoms luboms trimi gyvenimais murinis namas ir murinė grūnaitė užpakalyje. Kiemas gražus. Išlygos prieinamos. Atsišauk po nr. 3405 Auburn ave.

Parsiduoda salianus pigiai. Vietą, lietuvių apgyventą; vaizba gerai išdirbta. Atsišaukti reikia pas Ant. Sadauską, 4501 Gross Ave., Chicago, Ill.

Parsiduoda barzdaskutykla po nr. 1151 So. Western ave. Vietą yra gerai išdirbta, kiekvienas gali padaryti gerą dienos užmokestį su vienu pagalbininku, arba ir du galima laikyti. Savininkas vaziuoja Lietuvon ir per tai nori paroduoti. Kreiptis reikia po nr. 1151 So. Western Ave.

DU PUKIS FLATAI ANT RANDOS "LIETUVOS" REAKCIJOS NAMUOSE.

Du puikus, po 7 riumus, flatal ant išrandavojimo "Lietuvos"

redakcijos namuose. Situose flatuose daktariai turi turėti 3 rūmus savo ofisui ir mokėti už juos pusę viso flato randos. Todėl, kur nedidelė šeima, gali drąsiai nusisamdyti visą flatą, pasilikti sau 4 rūmus, o 3 rūmus parsamdyti daktarui ant ofiso, kuris užmokės pusę flato randos. Flatai puikus, stymu apšildomi, elektrika ir gazu apšvietiami, visada yra šiltas ir šaltas vanduo ir tt.

Reikalavimai.

Reikalauja 50 kompetentų angliškų ilgos sienos sistemai. Unikistai angliškais, geriausia mokėstis, 5 metams vienvalinio darbo. — Benson 335 Clark St., Chicago, Ill.

50 vyrų reikalauja prie darbo ant uolės iš miesto. Atsiųsk p. nr. 330 So. Clark St.

Reikalauja darbininkų ant geležinkelio, turi kalbėti angliškai kalba. Atsiųsk adresu: 330 So. Clark St.

ATIDARYMAS NAUJOS SALES.

Aš prie savo salono įrengiau naują, puikę salę, tinkamą didžiuliams susirinkimams, baliams, vestuvėms ir šokiams, ir subutoje ir nedidžioje, 27 ir 28 šio mėnesio darau atidarymą balių, ant kurio bus muzika, dainos ir šokiai. Todėl visus savo draugus ir kaimynus ir abejačius lietuvius kviečiu virš minėtosios dienos pas mane atsilankyti: visi busite kuogi gražiausiai priimti.

Su pagarba
Juoz. Kawarskas,
1191 S. Western av., Chicago, Ill.

TĖMYKITE LIETUVIAI!

Jei kas, turėdamas namus Chicagoje, Ill., vertės \$800.00 norėtų mainyti ant farmos lygioms, čia yra gera proga. Farma yra 345 akrų didumo; 120 akrų dirbamos žemės, o likusi yra po giria ir ganykla. Visa žemė apvertta vėline tvora. Dauge su žeme atiduodama penketas akrų, 10 karvių, 8 kiaulės, 50 vištų ir visi užkisi padarai ir mašinos; 10 trūkų ir kalvė; viskas užsėta. Farma verta yra \$15,000. Artėnoms žinioms reikia kreiptis adresu:

J. Sneider,
Box 132, Rhinelander, Wis.

FARMOS!

Jei nori geros žemės farmai, geroje vietoje, terp savo žmonių, arti miesto, arti bažnyčios, arti gerų geležinkelių ir kelių, tai važiuok pabūti "Zinyčia" žemės, Clark Co. Wis., o rasi tą ko jau seniai įsėjai. Daugeybė žmonių apvažinėjo daugybę vietų, ir niekur žemės nenupirko, bet kada čia atvažiavo, tuojau nupirko, nes čia rado tą viską, ko kitur rasti negalėjo. Dabar yra geriausias laikas žemę pirkti, nes yra vasara, gali matyti ir žemę ir užsėtus javus ir žolę.

Rašyk mums kada nori važiuoti, o mes paskirsime Tamistai dieną, kurioje mūsų agentas gali su Tamista važiuoti. Adresuokite:

"Zinyčia" A. Olszewski Mgr.
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

FARMOS!

New Yorko valstijoje Lietuvių kolonijoje randasi dar daugybė farmų pardavimui. Daug mūsų brolių jau čia apsigyvenusi ir gerai besilaikanti. Norėtume daugiau savo tautiečių turėti šale savęs, taigi atsiųskite, kurie turite kiek kapitalo. Artesnės žinios gausite pas George Kleek, Poolville, N. Y. Įdėkite už 2c. krasos ženklelį atsakymui.

LIETUVIAI PIRKITE ŽEMĘ!

Kur lietuvių yra jau daug apsigyri, nuo \$8.00 iki \$10.00 už akrą su geru mišku. Kompanija reikalauja ir geresnių pinigų moka už medžius po 20c. už skersbalkį begiams. Jei pirksi 20 akrų, tai \$16.00 įmokėsi, ir \$8.00 kas mėnesis; jei pirksi 40 akrų, tai \$32.00 įmokėsi ir po \$16.00 kas mėnesis; geriau nerasi; gerą gyvenimą gali padaryti. Artesnės žinios kreipkis adresu: F. Mitchell, 3428 So. Halsted St., Chicago, Ill.

SAKAU!

Niekas teip gerai nepadaro paveiklus, kaip lietuviškas fotografas: Atleika darbą artistikiškai, kuopijaukiau perdirba iš mažų į didelius sulg sutartos kainos; už darbą atsako. Taigi Tautiečiai ir Tautietės kviečiam atsilankyti pas J. Drizą, Portrait Studio, 500 S. 2-nd St., Philadelphia, Pa.

"LIETUVOS UKININKAS".

Laikraštis skiriamas darbo žmonėms, eina kartą per savaitę iš Vilniaus, Lietuvoje.

"Lietuvos Ukinkas" rašoma apie žymiausius Lietuvos reikalus, apie žemės valdymą, apie valstius, mokyklą ir žmonių laisvę apie vyriausybės darbus ir politiką ir tt.

Lietuvioje metams \$1.75
Amerikoje metams \$2.50
Užsimokantiems už metus iš karto, duodu Vilniaus Kalendorių 1908 m. dovanų.

Ant pamatymo vienas num. 5c.
Pinigus siųskite atstovui Amerikoje po adresu:

M. J. Damijonaitis,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Naujos Knygos gaunamos "Lietuvos" redakcijoje.

Alluma ir kitos pasakos, Guy de Maupassant'o, vertė J. Lauks. 51 to. Knygoje telpa šios pasakos: Alluma, Netikri brangieji skėniai, Balmė, Du mažai kareiviai, Dienynas paduklio, Mėnėslenoje, Valduja, Užlaulusio padangė, Atakirtimas, Vlenatė, Tėvas ir sūnus ir Rote, vis 12 labal gerų pasakų: Guy de Maupassant'as vienas iš geriausių rašytojų pasakų rašymė iš žmonių gyvenimo, pusl. 136. Kaina 35c.

Angliškos Kalbos Vadovėlis. Tiems, kurie nori trumpu laiku pamokytis angliškai susikalbėti kasdieniniuose reikaluose. Sutaisė J. Lauks. Senial padėjauja tokia knygelė, dabar yra jau gaunama, ir kiekvienas turi progą pasinaudoti, ypatingai kas nemoka anglišką kalbą, tai dabar bus tam aukso obuolys. Puslapį 90. Kaina 25c.

Apkarmėliai. Telpa čia šios apsakos: 1) Raštininkas, 2) Tėvo slaugytojas, 3) Kaimo našlė, 4) Kaimo tiesa, 5) Paskutinė Judos naktis ir 6) Pats kalbas. Yra gražios ir pamokančios iš gyvenimo apsakos verta kiekvienam perskaityti. Pusl. 85. Kaina 15c.

Ar bus geriausias, kad socialistas gaus viršų? Parašė D. Dumbė. Ant rasis išleistas, pertaisytas ir žymiai padidintas. Jei nori žinoti, perskaityk šią knygelę. Pusl. 83. 10c.

Aritmetikos uždavinys. Vadovėlis aritmetikos pradžiui; antroji dalis. Šita knygtė — antroji ir paskutinė dalis uždavinio, paskirto aritmetikos kursui; čionai, kaip paprastai yra daroma, surinkta uždavinų su skaičiais visokio didumo. Parašė Pr. Mašloto. Pusl. 68. Kaina 20c.

Astronomija, parašė pagal K. Flamarjono ir Luckey, A. Agaras. Telpa: Danguos apžvalga, žvaigždžių, žvaigždžių kelių per visatą, Saulės, Planetos, Komėtos, krintančios žvaigždės, žemės padėjimas pasaulėje, Mėnulis, Pasaulės įstatymai. Su daugeliu paveikslėlių. Pusl. 62. Kaina 40c.

Centachavos Apgynimas. Apsakka iš laukų švedų karės iš Henrikio Slinkievičiaus apsakos "Tvanas" perdirbo S. J. Vertė Adolfas Vėgėlė, pusl. 139. Kaina 30c.

Dėi Tėvynės. Parašė Satrijos Ragana. Valzdelis palmtas iš Lietuvos žmonių gyvenimo. Puslapį 35. Kaina 20c.

Dievo žvaigždė. Istoriška apsakka iš Kristaus laikų pagal Wallace'o veiklą "Ben-Hur". Iš lenkų kalbos vertė Karolis Valras. Pusl. 210. Kaina 40c.

Edgaras arba nuo atelimo prie pilnos telybės. Pagal L. Hammers-tetą parašė Kun. Dr. Yuodyšius. Visas raštas perstatytas formoje grynų arba disputų tarp protestantų ir katalikų šales, kaip po viena kita yra priešinę ir tt. Pusl. 214. Kaina 75c.

Išsivystymas valsaus gvyvny. Parašė Dr. J. Kulis. Su daugeliu paveikslėlių iš embriologijos. Pusl. 12. Kaina 10c.

Istrijos-Pasakos. Aprašyme telpa iš Lietuvos istorijos: 1) Lietuvių didvyris, 2) Žemaičiai-draugai, 3) Pilnų apgyvenimas, 4) Lietuvių krikštai, 5) Vytautas, 6) Didvyris, 6) Mūs šies žallagris, 7) Lenkų kudybė, 8) Aldonė, galisairė kudiakystė, 9) Biruta, gražioji valdaitė, 10) Ketutis, žemaičių apgyvenimas. Puslapį 54. Kaina 15c.

Janita, draugis Japoniskais Kareivis. Tikras atsitikimas iš karės Japonų su činiais. Iš vokiečių kalbos vertė K. S. Pusl. 23. Kaina 5c.

Japonų Pasakos. Pagal rusišką vertimą sutaisė S. Valtiekupinas, telpa čia 7 trumpas pasakos. Pusl. 21. Kaina 5c.

Jonukas Muzikantas. Parašyta Henrikio Slinkievičio, vertė Adl. V. ir Juro Svyturo sargas, vertė J. Mar-gėvičius. Pusl. 39. Kaina 90c.

Karė. Ar ji žmonijai reikalinga? Parašė Kėmėša. Ši knygelė aprašo kiek nuostolių iš karės žmonėms ir kas ji žmonijai stumia. Puslapį 47. Kaina 15c.

Koks privalo būti vaikų auginimas ir auklėjimas? Rankius rašty, parašė Dr. Šilpū. Kojnam žingėdai ir naudingas knygelė, ypatingai Tėvams auginantiems vaikus, susipažinti su šia knygele. Pusl. 91. Kaina 25c.

Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodelių sukilimai Ispanijoje XV, amžiuje, Anglijoje XVI amžiuje. Parašė A. J. tita. Pusl. 34. Kaina 10c.

Kiškėliai. Apsakka vaikams. Pagal Kukling, parašė A. Agaras. Gražiai aprašo apie kiškų (zūkų), su daugeliu paveikslėlių, kaip kiškai gyvena ir kaip su jais kalbėti maloni dūcūgtis. Pusl. 32. 10c.

Klebono Karčiama. Atsitikimas iš nesenos šiaulių praelties. Parašė B. Ramonas. Pusl. 16. Kaina 5c.

Laikrodininko atminimas. Pasak Erikman-Satrijos, sutaisė S. M. Pa-velkis iš Napoleono I paskutinųjų kariavimų. Pusl. 44. Kaina 15c.

Laiva Valandė. Broliams dovai (Elis). Parašyta K. Stiklio. Telpa šios elis: Dainius — Pleva — Uplis — Gila — Vėjas — Rasia — Žalbas — Andra — Perkunas — Zemė — Saulė — Žmogus. Reginys Lietuvoje ant gražaus augstų šešupės kranto. Pusl. 32. Kaina 10c.

Lietuva ir jos reikalai. Tautiškas Lietuvos Katekizmas. Kas mps eoa me? Ko mums reikia? Ką privalome daryti, kad visuma mumų būtų gerai, kaip vaikams vienos, bendros mūsų motinos — Tėvynės? Pusl. 20. Kaina 10c.

Lietuvaitė. Dramatiškas veikslėlis iš senoliško lietuvių gyvenimo. Penkios veiksmos. (Turinis pagal Lermontovo poemą "Lietuvaitė"). Parašė Jonas Raitis. Pusl. 24. Kaina 20c.

Lietuviai ar gerai keliais žengiam priekyn? Nuodirdus atsiliepimai į lietuvišką visuomenę Dr. Jono Šilpū. Arba sutruksa kalbų, laikyti Waterbury, Conn., 25 gruodžio 1906, Union City, Conn., 26 gruodžio 1906, Edwardsville, Pa., 31 gruodžio 1906 ir Scranton, Pa., vasaryje 1907 m. Pusl. 47. Kaina 15c.

Lietuvos virėja. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Senial gėdavo musų šeiminkė tokios knygos, dabar ga- li pasinaudoti, telpa čia šimtai įvairių nurodymų patalysmų valgių. Pusl. 55. Kaina \$1.25

Lietuvos istorija. Su kunigaikščių paveikslais ir žemėlapiu. Lietuvos Rašlėnos apžvalga. Parašė Malro-nis (S. M. Iis). Trečią kartą atpaus-ta ir pertaisyta. Pusl. 259. Kal-na 75c.

Lietuvių tauta senovėje ir šiandien. Parašė J. Šilpū. M. D. Antras tomas. Šitas 2-ryas tomas apibūdina Lietuvių tautos veikalus nuo XIII-jo iki pabaigai XVI šimtmečio. Pusl. 563. Kaina \$1.50

Litvomanai. Drama keturiuose veiksmuose. Parašė Dvi Moteri. At-spaudinta iš "Varpo". Pusl. 58. Kaina 20c.

Liudna Pasaka. Parašė J. Binas. Tu manęs nelaimėje neapleidi, nu-lindusį palinkskimui, nuvargusiam ranką paduodi. Dėkingas už atsi-dėjimą ir širdį gerą, aš Tau nors apakymėlius rašysiu. Skaityk!... Jeigu patiks Tau ir gyvas busiu, ir dar daugiau paspausiu. Telp pra-deda raštininkas, kurs iš bado be laiko atsiekėrė iš šios pasaulės. Pusl. 31. Kaina 10c.

Malunas. Apsakka; iš rusų kalbos vertė Pranas S. Iis. Puslapį 23. Kaina 10c.

Mės ir Lietuvos socialdemokra-tai. I. Musų artimauslaus tikslas ir kelias. II. Lietuvos socialdemokra-tai ir kultūra. III. Lietuvos social-demokratat ir tauta. Parašė Juras. Pusl. 16. Kaina 5c.

Moteris ir jos vieta žmonijoje. Pa-rašė J. Lauks. Šita knygelė yra la-bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokią prasta, kad mes tankiai ne-metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėtojai daug atras sau medžiagos joje. Pusl. 47. Kaina 15c.

Moninkas arba Magikas. Pa-gal Panov, parašė A. Altvaras. Tel-pa visoki magiški paveikslėliai ir kaip padaryti visokias šikšas. Pa-slapį 32. Kaina 1c.

Mokykla ir jos uždavinys. Pa-rašė Alfa. Aprašo apie mokyklas Prancūzijos, Vokietijos ir kitų vieš-patybių, potam kokia mokykla mums reikalinga, ko mes turime tiesiog mokyklos tikėtis, ir koks, apskritai imant, mokyklos uždavinys. Puslapį 69. Kaina 25c.

Nutruko. Vieno veiksmo komedija. Parašė Smalety-Smolksis. Kamelij Vaidintojų Burelini paskiria Antu-rius. Pusl. 40. Kaina 10c.

Ora. Vanduo, šviesa ir šiluma. Lekcijos Prof. Blochman'o. Sutaisė Sernas. Visiems suprantamam aprašyta ypatingas chemiko ir fiziko proceso, atskleidiamą parodymų yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Pusl. 138. Kaina 40c.

Pasakos, Prityrimai ir Veselijos su dainomis. Suderinimas parašyta kun. K. Alechnos. Yra tai nekurus pasakos, nuotikiai, žaiznai, giesmės, veselijos, nališkiai išpauskotos, vis-ka elikims sutaisyta. Pusl. 142. Kaina 35c.

Pasnikai Lietuvoje. Aprašymai apie lietuvių žmonių pasnikus, yra ištraukos kelių rašty straipsnių Lietuvos laikraščiuose, ir pagal to-s sutaisė K. Stikis. Pusl. 16. Kaina 5c.

Pietruko. Vieno veiksmo komedija. Parašė Smalety-Smolksis. Kamelij Vaidintojų Burelini paskiria Antu-rius. Pusl. 40. Kaina 10c.

Pasakos, Prityrimai ir Veselijos su dainomis. Suderinimas parašyta kun. K. Alechnos. Yra tai nekurus pasakos, nuotikiai, žaiznai, giesmės, veselijos, nališkiai išpauskotos, vis-ka elikims sutaisyta. Pusl. 142. Kaina 35c.

Pasnikai Lietuvoje. Aprašymai apie lietuvių žmonių pasnikus, yra ištraukos kelių rašty straipsnių Lietuvos laikraščiuose, ir pagal to-s sutaisė K. Stikis. Pusl. 16. Kaina 5c.

Pietruko. Vieno veiksmo komedija. Parašė Smalety-Smolksis. Kamelij Vaidintojų Burelini paskiria Antu-rius. Pusl. 40. Kaina 10c.

Pasakos, Prityrimai ir Veselijos su dainomis. Suderinimas parašyta kun. K. Alechnos. Yra tai nekurus pasakos, nuotikiai, žaiznai, giesmės, veselijos, nališkiai išpauskotos, vis-ka elikims sutaisyta. Pusl. 142. Kaina 35c.

Pietruko. Vieno veiksmo Dra-ma parašė R. Bracco, vertė K. Puida. Veikimo vieta — Neapolis, šiu laikų Aistikimas. Pusl. 32. Kaina 10c.

Pilėnų kunigaikštis. Tragedija V. veiksmuose, sutaisyta pagal Krašev-skio apsaką "Kunigas". Parašė M. Šiaulėnškis. Pusl. 91. Kaina 35c.

Ponaitis. Apsakka iš anglų vaikų gyvenimo. Parašė Ulda. Graži ap-sakaitė kiekvienam, ypatingai tėvams. Pusl. 27. Kaina 10c.

Populiariškas Rankvedin Fizikos. Parašė P. Neris. Knygelė susideda iš 5 skyrių: 1. skyrius: Svaryba, Pajega, Svarumas, svartystis ir tt. II skyrius: Šiluma, Gasy, Išsiskitimas, Tvirtumo atsimaitymas, Termal, Šilumos Jausmas, Šaltis ir tt. III skyrius: Balas, Balso grei-tumas, Balso atsimaitimas, Balso ypatybės. IV skyrius: Šviesa, Šviesos šaltiniai, Šviesos greitis, Šviesos atsimaitimas ir tt. V skyrius: Elektra, Pritraukimas ir atstumimas, Prigimtinė Elektra, Budas elektro-s išsiplatinto ant dalkių, elektro-s kibirkštis ir tt. Yra labai naudinga knygelė kiekvienam žmogui ypatingai visokiems amatininkams. Pusl. 100. Kaina 40c.

Rankų šašeliai ir Parinktieji šašeliai. Surinko A. Agaras. Praleidim vakarais luoso laiko; šioje knygelėje telpa paveikslėliai, kokius su rankų šašeliu galima parodyti ir tam, tikrai apskaitymai. Puslapį 32. Kaina 10c.

Ratelių spėjimai. Tra linkmausla žaislas (zabova) šeimyniškuose susirinkimuose. Parašė D. Spėjikas. Puslapį 16. Kaina 10c.

Raistas — The Jungle. Parašė Upton Sinclair. Lietuvių kalbon versta iš angliskos. Išleido Jonas Nau-jokas. Apsakka palmta iš lietuvių gyvenimo, pasireimant tikrais faktais iš Chicago skerdyklų; naudinga ir įdomi knyga perskaityti kiekvienam. Puslapį 355. Kaina \$1.00

Revolucijos žmonės, parašė A. Niemojovskis, vertė K. Puida. Telpa čia devynios gražios apsakaitės iš gyvenimo lenkų, ypatingai iš at-sitikimų Varšavoje laikuose rusų ka-bos ir japonais ir lyvukos po jai paltuvės rusų viešpatystėje. Kny-gelė įdomi kiekvienam. Puslapį 76. Kaina 20c.

Sceniškieji vaizdeliai. Parašė Valgantais. Telpa šioje knygelėje sekmanti veiklai: 1) Nepadėjus — Nor ko kasti, dviejų veiksmų komedija, 2) Nėgrama, sėnialis, Monolo-gas, 3) Paskutinį Kartą, Monologas, 4) Tikrai nekam nesakyk! Scena iš 3 ypatų, 5) Namai pragarai, seniskis vaizdelis, 6) Lietuvių pavasi-ris — Elis. Pusl. 98. Kaina 35c.

Slaurės Karžygiai, keturių veiksmų tragedija H. Iben'o. Iš rusų lenkų ir vokiečių vertimų vertė K. Puida. Veikimas atsiuva Norvegijos šlaurė, Karallaus Enriko Krivnojo Kiv-rio laikuose. Pusl. 77. Kaina 15c.

Sparnai, Drama III-juose aktuose. Parašė V. Šiaulėnškis; yra geras su naujomis idėjomis perstatymas. Pusl. 44. Kaina 30c.

Sulaukė, iš tautiško serbų atgimi-pasokajimas. Parašė Tereziya Jadviga, iš lenkų kalbos vertė Bal-trus Virpa. Pusl. 132. Kaina 25c.

Svarbi priežastis, vieno veiksmo komedija. Parašė Bayard su kal-kurionis permainomis iš lenkų kal-bos vertė K. žegota. Pusl. 62. Kal-na 15c.

Šventas Petras Ryme, Apsakka iš krikščionių persekiojimo Nerono lai-kuose. Perdirbo iš Henrikio Slinkie-vičiaus apsakos "Quo Vadis" H. Ši-vertė Adolfas Vėgėlė. Pusl. 230. Kai-na 40c.

Svarbus Klausimas, Ar yra Dievas? Ar reikia tikėti? Kuri tikyba yra tik-ra? Parašė Jurgis Baltrušaitis. Pusl. 71. Kaina 20c.

Tautiškos Politikos knygynėlis. Telpa čia Rusijos politjos viešpaty-vimas, persekiojimas ypotos laisvės, draugijų ir susirinkimų, laisvės so-džio ir šgimės, ir kame išganymas? Pusl. 47. Kaina 10c.

Teismas, Parašė V. Reymont, iš lenkų kalbos vertė Adl. V. Apsakka iš sodžiaus žmonių gyvenimo. Pusl. 22. Kaina 10c.

Teismas ir jo nepriklausomybė. A. Leontjev'o. Iš rusų kalbos vertė Alfa. Pusl. 32. Kaina 10c.

Tiesų lygybė. A. Leontjev'o, vertė P. Veikalelis siūskia žmonių Tiesų lygybė, kurių linkim žmonija saukdama "Išsivys ir lygybės". Pusl. 19. Kaina 5c.

Tris Mylimos. Komedija trijuose aktuose. Parašė žemaitis. Pusl. 44. Kaina 25c.

Tikri ir netikri šventieji. Pavėlik-kaiklė iš gyvenimo kankintinių ir kankintojų. Išleista Susiv. Lietuvių Laisvamanų. Pusl. 61. Kaina 15c.

Valkai. Parašė Oktavas Mirbo, ver-tė J. V. Telpa čia šios apsakos: 1) Valkai, 2) Virvelė, 3) Klodas Ge, Aktyvos ir vertos perskaitymo kiek-vienam. Pusl. 48. Kaina 15c.

Valdė Jėzus Kristus pas Popie-žių Pilį IX. Parašė Victor Hugo, antra laida. Prekė 10c.

Vikrus Vaikinas. Apsakka iš norvegų gyvenimo, sekanat Bjersono. Apsakka užimanti kiekvieną, su gra-žiais priedimais. Pusl. 30. Kaina 10c.

Vincas Stonis. Apsakka iš žmonių gyvenimo, Parašyta Satrijos Raga-nos. Pusl. 143. Kaina 35c.

Volungė ir vėveraitė. Elis Mar-galo, yra daug įvairių eilių. Tėvy-niškų, meliškų, musikal, sakmėms, ir deklamacijoms. Pusl. 170. Kai-na 60c.

Užkaptas žvirblis. Apsakka V. J. Nemirovič — Dančenko. Pusl. 24. Kaina 10c.

Žibutė arba pirmieji pavasario žiedai, elis Jovaro. Telpa 17 įvairių eilių parasytų vieno iš gabiausių eilių rašėjo Jovaro; laikraščiuose kri-tika, šią knygelę augdusius iškėlė, negu kokias kitas elis, Pusl. 15. Kaina 5c.

Žmonių Savivalda Naujoje Zelan-dijoje. N. Čumakov'o. Iš rusų kalbos vertė A. Žuvis. Pusl. 35. Kaina 10c.

76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L. is. Turinys: Glemė aplo sakala, Nenaudėlis, Ma-karas Čudra, Rudenys, Dvideimtas šėlis ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapį 103. 25c.

90 Oltipia. Graži apsakka iš laukų savitarpinės karės šlaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olszewskis. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olszew-skis. Chicago, Ill. 1903, pusl. 66. 20c.

100 Pasaka apie kantrį Aleng. Duk-terį turky ciecoriaus Antoniaus, kuri per 22 metus vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentė'o. An-tra laida. Iš lenkiško vertė A. Olszew-skis. Chicago, Ill. 1903, pusl. 66. 20c.

114 Ponas ir bernas. Apsakaitė L. Tolstojaus iš gyvenimo maslojų kal-miečių. Žingaidi, norintiemis susipa-žinti su buvū ir sanlygomis maslojų kal-miečių gyvenimo; ji verčia skaito-tų drauge jauti su vargo prisilegta žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, pusla-pį 60. 15c.

120 Po priadanga šventinybės. Ito-riška apsakka iš Rymo laikų. Parašė E. Posterl. Vertė K. J. Odesoje, 1905, pusl. 100. 25c.

124 Robinsonas Krusius. Graži mo-rališka pasaka. Antra pertaisyta lai-da. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. 25c.

134 Eidabrinis Kryželis arba Dailėdė iš Nazareto. Apsakka iš laukų kan-ki-

nimo Kristaus. Eugenius Sue. Vertė J. Lauks. Chicago, Ill. 1906, pusl. 169. (Šita knygelė Vilniaus vyskupas už-draudė lietuviams skaityti).... 60c.

185 Žmogus nepilniskas. Vertė iš vėdiko Neris. Labai graži apsakaitė, kaip turtingo prekėjo sunus ap-vedė su turtinga mergina ir laimin-gias gyveno su kitais, apsiavedusius su turtingoma. Šita apsakaitė užima kiekvieną jaunų vaikų ir merginų ir mokina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1899, pusl. 23. 10c.

200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vo-lkio. Chicago, Ill. 1907, pusl. 29. 10c.

210 Dėdė atvažiavo. Komedija vie-name akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B-a ir M. P. is. Chi-cago, Ill. 1902, pusl. 48. 15c.

225 Geriausis vilnia

apie gyvūnus mūsų žemės augalus, jų sudėtingumą ir atmainas, gyvūnų ir žmonių kurtų žmonių žinias, bet jų gėrai neapmąstę. Chicago, Ill. 1903, puslapių 238 \$0.50

657 Istorija Suvienuotų Valstijų Šiaurinės Amerikos. Nuo atradimo iki dabio dėjo plaukti į Ameriką, kokie karės buvo, už ką kariavo ir kokieose mūšuose; kiek buvo prezidentų, kokie ir prieš atradimą Amerikos iki 1896 m. Aprašo kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokie čia tada žmonės gyveno, kokie žmonės pirmiausia iš Europos praejo kūrė gero dėl šios šalies padarė. Prie galo knygos telpa Suvienuotų Valstijų Konstitucija, kuri yra reikalingiausia žinoti kiekvienam žmogui gyvenančiam šioje šalyje. Chicago, Ill. 1896, pusl. 364 \$1.00

Ta pati apdaryta audiniu, kietuose apdaruose, aukso litaro ant ugaros ir šono \$1.25

608 Gamtos pajėgos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Svarbūs moksliniai vertės knyga, su daugybę paveikslų gyvūnų, žmonių ir kitokių prietaisų ant išnuo gamtos pajėgų. Chicago, Ill. 1904, pusl. 208 \$0.50

618 Iš kur atsirado mūsų naminiai gyvūnai ir augmeniniai augmenys? Pagal Lankveitį sutaisė Šernas. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 78 \$0.20

626 Kada ir kokią būdą svietas suatvėrė. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudis. Aprašyta kokių būdų tveriausi dangiškų kūnų ir kaip mūsų žemė susivėrė, teigė kokių būdų atsirado ant jos gyvybė. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 140 \$0.35

627 Kada ir kokią būdą gali svietas pasiekti. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudis. Knygoje aprašyta svieto pabaiga. Kas nori džiaugtis kada ir kokių būdų gali svietas pasiekti, tegul perskaityt šią knygę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135 \$0.35

645 Nematomi prieštari ir draugai žmonijai. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiųjų bakterijų gimdančių visokias ligas pas žmonius, jų susekimas, vystymasis ir tt. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, puslapių 113 \$0.30

648 Orai, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lektijos Profesoriaus Blochmano. Lietuviškos kalbos vertė J. Šernas. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138 \$0.35

653 Paėjimas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelis mokslinis vertės. Ji aprašo tverimasis viso svietinio ir visų gamtos sutvėrty daktų; pa'nd, pagal sekančius ir giliausius žmėnos aiškus, daug milijonų metų atgal gyvenusių žmonių žemės, vabalų, žvėrių, paukščių ir tt. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 137 \$0.35

656 Senų gėdynių išnykę gyvūnų ir augmenų. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslais. Aprašo seniausius gėdynių gyvūnus sutvėrimus gyvenusių ant žemės dar prieš atradimą žmogaus. Šiandien tu sutvėrimus kuno žmėnos kasdieni gilius žemės, kanalus, kara indams iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tų sutvėrimų atradimo šiais, nesugadintus kuno, užklotus keliolikos eisenų storio žemės eile. Jie yra šiaurės išastų įvairiose mūžuose, iš kurių žmėnos mokėsi pažinti kaip sena yra mūsų žemė, kiek tai milijonų metų reikėjo pakol ant mūro žvėrio kuno užaugo eilė žemės keliolikos eisenų storio. Moksliniai, pagal storus ir senų sutvėrimų kuno randa, gali be apsirikimo spręsti, kaip sena yra mūsų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370 \$1.00

Ta pati apdaryta \$1.25

659 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Siulela. Kas nori džiaugtis kada bus svietas pabaiga, tegul perskaityt šią knygę. Chicago, Ill. 1902, puslapių 81 \$0.10

697 Žvėrys ir žmogus. Sutaisė pagal Schmeib'į Šernas. Mokslas apie subudavimą kuno visokių žvėrių, paukščių, sanarųjų, žarnaplių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas pavienius su visomis jų ypatybėmis ir kokių gyvūnų gimis jis vertis. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 313 \$1.00

Apdaryta \$1.25

640 Etnologija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandt'ą parašė Šernas. Su paveikslais. Yra tai svarbiausia mokslinė knyga apie visus pasaulio žmonių tautas. Ji parodo visų visų tautų, visų žemės kraštų ir net mažiausių tautų žmonių ir jų paveldus. Aprašo jų kilmę, parvę, tikėjimą, papročius, užsiėmimą ir abelai viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perskaityt šią knygę. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667 \$0.20

Apdaryta \$0.20

655 Istorija abelina. Dais pirma. Nuo seniausių laikų Chintjos — 2800 m. pr. Kr. iki galutiniam išadimui imperijos Aleksandro Makadon'io 146 m. pr. Kr. Surasė Dras A. Baeveičis. Su paveikslais, parodančiais tų laikų piramidus, sienas pylgų tvirtynių; tipus kunigų ir karalių Hieroglifus Akkadų rašto ir tt. Chicago, Ill. 1904, pusl. 498 \$1.00

1185 Hygiena arba mokslas apie užkaišmą sveikatos. Pagal Bėrnardę. Dra Noll'is kitas, sutaisė Šernas. Yra tai nauja daktariška knyga. Kas ją suatvėrė perskaitys, patalys apsaugoti nuo visokių ligų, užkaištyti elybeje savo sveikatą, paliginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132. \$0.35

1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raštas apie klausimą valgybos. Parašė Otto Cardus. Su raštininko leidimu vertė J. Lauksa. Knygute nurodo kad mėsos ir karkurės kiti telp pavadinai dūgiantis valgiai, yra netikantais žmėnos maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113. \$0.30

1210 Arimetika. Sutaisė S. Škačkus. Lengvas būdas išmokti skaičiuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — apie skaičius. Skyrius II — trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai. Skyrius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — Proporcijų prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104 \$0.25

1300 Rankvedis angliskos kalbos. Pagal Ollendorf'ą, Harvey, Maxwell ir kitus surasė J. Lauksa. Yra tai praktiška knyga išmokti angliskos kalbos pašlam per save be pagalbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, puslapių 307 \$1.25

1326 Žodynas lietuviškai - angliskos kalbos. Dailis I. Sutaisė A. Laila. Čia ras visus lietuviškus žodžius išgulytus angliskai. Kožnas žodis paženklinas kurymsvoms litaroms prie kokių gramatikos skyrius jis priguli. Knygos formata 6x9 colius. Kiet, melynų viršūnę su apdaru. Chicago, Ill. 1902, puslapių 352 \$2.00

1328 Žodynas lietuviškai-angliskos ir angliskai-lietuviškos kalbų. (Abi dalyai — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti angliską kalbą. Formata ir apdaras tokie pat kaip No. 1327 \$6.00

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

PASARGOS SKAITYTOJAMS.

1) Kada reikalingi permaltyni adreš, dėl sutvėrimo laikraščio, visada paduok ir senjį savo adrešą. Jei gaus pats gerai rašyti nemokai, tai adrešą duok kitam, geriau mokančiam, parašyti.

2) Pinigus geriausiai siųsti per Money Order'ą arba registruotame laiške. Nėdėk į laišką smulkių sidabrinų, net auksinių pinigų, nes jie keliolikos kopertų prapile, išpula ir prapula. Geriau, vietoje smulkių, išdėdėti patikimų markų už tą sumą. Pašto markos priimame tiksliai vietoje smulkių, kur suma mažesnę už \$1.00. Jei suma siekia \$1.00 ar daugiau, tai markų nesiųskite, bet dėkite pinigų arba Money Order'ą. Jei suma bus \$1.25, tai galima dėti \$1.00 pinigais, o 25 centus markėmis. Vieno markės turi būti visame sveikos, neušplūkusios vieno su kita, ne prie laiško neprisitūps, telp kad mės galėtume jas panaudoti savo laiškam. Siųsti pinigų markų neprimame. Markes priimame tiksliai Suvienuotų Valstijų Šiaurinės Amerikos, jokių kitų viešpatybių markų neprimame.

3) Jei gausi pinigų Money Order'ą, tai nelaikyk jį pas save, bet prisijusk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigų iš pašto gauti. Pasilatyk sau tik mažąją baigtą korčiukę, o didesniąją, melyną prisijusk prastame laiške, registruoti nereikia.

4) Ant laiško, kuriame užsakai knygas ar kitokius tavarus, niekada nerašyk jokių kitų reikalių, kaip ve: korespondenciją, apgarsinimą, ar ką kitą, kas su užsakymais tavarais nesiir, nes pas mus tavarų (knygų) siuntiniai yra atliekami viename departamente, apgarsinimai kitame departamente, o korespondencijos trečiame departamente ir kiekvienas departamentas yra po priedūra kitų ypata. Tad jeigu jus ant vienos popieros surašysite keletą reikalių, tai jus laiškas turės laukti pirmame departamente kol tas jį apdirbs ir nusiųs antram, o ten vėl laukti kol šis jį apdirbs ir pasiųs trečiam. To kius laiškas negalima nė į laiską atsaityti, nė gėrai atlikti; nes pas pir mąjį departamentą likus laiško, ant jam netiekia davų. Geriausiai yra rašyti kiekvieną reikalą atskiro popieros, tada kiekvienas reikalas bus perduotas tam tikram departamentui ir visi reikalai tuom patim laiku liks atlikti greitai ir gerai.

5) Niekada nesiųsk pinigų, nė Money Orderio atskyrame laiške nusiųsk. Visada dėk pinigų su Money Order'iu į tą patį laiską kuriam tavarus užsakai. Nes jeigu užsakymas ateis be pinigų, mės negalime jo išpildyti, vien todėl, kad pinigų nėra, o jei ateis pinigai be

užsakymo, mės nežinosime ką su nės užsakymo.

6) Visada ant savo laiško parašykite savo pravardę ir adrešą. Nors ir tuktantį kartų mumis rašo, visada reikla parašyti pravardę ir adrešą kiekviename laiške, nes mės radę laiską tarp 100 ar 200 laiško be parašo ir adrešo, nežinosime keno jis yra ir negalėsime atsakymo duoti.

Su visokiais reikalais rašdami pas mus visada adresuokite telp:

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisas arba siuronas su padidinamais stiklais, per kuriuos kad stūrai ant abrosolito, abrosolis parvirsta į natūraliąs paveiklų, kuriame matai čias grupas žmonių, triobų, visą miestą, plačius laukus, miškus, darbus ir telp toliau, telp kaip kad pats toje vietoje butumė ir viską savo akimi matytumė. Teleskopas paverčia į natūraliąsias, padidina jį atskiro žmogų nuo žmogaus ir išrodo jau ne paveiklų, bet tikrą atsitikimą.

Mės turime dabar ant pardavimo gražiausius stereoskopiskius paveiklų, kaip matote žemiau surašytus.

SERIJA I.

Susideda iš 12 Stereoskopiskų paveiklų, siųsių pundeļyje. Prekė 50c. už pundeļį.

Stal ką juose gali pamatyti:

- 1 Stebtiniai grioviai Yellow-Stone Parke.
- 2 Kvietinėis paroda, mieste Saratogo, N. Y.
- 3 Bowerly gatvė New Yorke.
- 4 Didysis vandens puolimas, Yellow-Stone Parke.
- 5 Tipiška tabako farma, Kuboje.
- 6 Sudo butas mieste Honolulu, ant salos Hawaii.
- 7 Žuvų rinka, mieste Manilės, ant Filipinų salų.
- 8 Sen Jose gatvė, mieste San Juan, Porto Rico.
- 9 Pulkiančia piliis mieste Rheinstetn, Prūsijoje.
- 10 Pulkiančia žurandelis Salono de Jeneto, mieste Vienoje.
- 11 Svento Mykolo palocius, Peterburge, Rosijoje.
- 12 Svento Petro bažnyčia ir pilacius Ryme.

SERIJA II.

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveiklų, siųsių bakselyje. Prekė 75c. už bakselį.

Stal ką juose gali pamatyti:

- 1 Gražiausias vandens puolimas, Havana Glen, N. Y.
- 2 Grandžių sodas, Floridoje.
- 3 Didžiausias pašto būdiknas, New Yorke.
- 4 Stebtinis vandens puolimas, Niagara Falls, New York.
- 5 Pulkiančia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogo, N. Y.
- 6 Kupiškia gatvė, Obispo, mieste Havana, Kuboje.
- 7 Ukininko namai, Kuboje.
- 8 Iplukdymas galvijų mieste Manilės, ant Filipinų salų.
- 9 Geležinkelis ant salos Hawaii.
- 10 Gatvė miesto Manilės, ant salos Filipinų.
- 11 Kapelija "Bosna" ant Paryžiaus parodos, Prancūzijoje.
- 12 Palmų daržais mieste Frankfurt, Prūsijoje.
- 13 Merginos parodoma kvietkas mieste Kopenhagen, Danijoje.
- 14 Pulkiančia kvietky darželis, mieste Monte Carlo.
- 15 Rustonval vandens puolimas, Norvegijoje.
- 16 Opera avenue gatvė, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 17 Moterys duels su kardais.
- 18 Moterys prie arbatos.
- 19 Motina kudių prausia.
- 20 Kat: labai dideli tie mašiniai.
- 21 Vakaro diskusijos.

Ir keturi kitoki paveikslai.

SERIJA III.

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveiklų, siųsių į Kristaus gyvenimo. Prekė \$1.00 už bakselį su 22 paveikslais.

Stal ką juose gali pamatyti:

- 1 Kristaus užgimimas Betlejeus Stalėje.
- 2 Trys Karaliai atliko gimusį Kristų ir dovanas jam kioja.
- 3 Kristus, dar kudių budamas, mokina daktarus Jerusolius bažnyčioje.
- 4 Kristus ant svorbo, Kalno Galilejeus. Permaino vandenį į vyną.
- 5 Kristus ant kalno kalba priešais Judosius savo pabučiavimu išrodo Kristų ypatybę.
- 6 Simonas padėmė Kristui kryžį nešti.
- 7 Išvėta Veronika apbluosto veidą Kristui.
- 8 Jisus ramina moteris, kad jo ne veskų.
- 9 Jisus prie kalno Golgotos, nukryžijavimui vietas.
- 10 Žalnieriai ir Sv. Petras prie kalno Golgotos.
- 11 Kristus paverčia savo motiną Joni. Maturi atlikti, Yokohamo.
- 12 Skaito Kristui myrio dekreta ant kalno Golgotos.
- 13 Žydi rožiniai kakti Kristų prie kryžiaus.

- 14 Kristaus kung ima nuo kryžiaus.
- 15 Kristus keliais iš grabo.
- 16 Kristus žengia į dangų.
- 17 Regyčia šigdiekinio Betlejeus.
- 18 Kaip šigdien Brodo Stalnelė, kuriuoje Kristus gimė.
- 19 Bažnyčia apšvičino Sv. P. Marijos.
- 20 Bažnyčia budavotė ant grabo Sv. P. Marijos.
- 21 Kaip šigdien išrodo Kristaus grabą.
- 22 Kaip šigdien išrodo Kalvartiją, kur Kristus mirė.
- 23 Ulytėlė po yardu Jėzaus "Stal žmogus".

SERIJA IV.

Susideda iš 100 Stereoskopiskų paveiklų, siųsių bakselyje. Prekė \$2.00 už bakselį.

- 1 Šitoje serijoje yra 4 skyrius tiek paveiklų, kaip pirmosios serijos. Ir Stal ką juose gali pamatyti:
- 101 Beistartiniai aštra ant ešero Eria.
- 102 New York. Tatyvų krovimas į didelį ocesinį laivą.
- 103 New York. Pilies daržais (Castle Garden).
- 104 Boston. Ešeras viščiame darke.
- 105 Atlantic City, New Jersey. Pamaris.
- 106 Niagara. Patkavinis vandenskritys nuo ožinės salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
- 107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
- 108 Kaskados ir pokylinė svetainė. L. P. Parodos 1904m.
- 109 Moki indijonas namelje.
- 110 Moki indijonų gyvenimas.
- 111 Sioux indijonų vadas, He-No-Fraid.
- 112 Vartininkai (The Sentinels) 3,043 pėdų augščio, Yosemite, Cal.
- 113 Motina girių, 63 pėdas apėmio, Yosemite Klony, Cal.
- 114 Magdelinos Kolegija, Oxford, Anglijoje.
- 115 Airija. Killarney, piliis Ross.
- 116 Aljimas į Muckross Klostorių, Airijoje.
- 117 Šiaurinis miestelis, Gibraltar.
- 118 Berlynas. Bondier lovis ir Katedra.
- 119 Vokietija. Griuvėsiai viduramėnės pilies.
- 20 Vokietija. Laivas apšvičiantis Kolbiens, ant Rheino upės.
- 121 Švedija. Stockholmas nuo vandens pusės.
- 122 Stockholmas. Karališkas palocius.
- 123 Švedija. Ant kelio į Odde.
- 124 Švedija. Lajono piliis, Goteborga.
- 125 Šveicarija. Mount Blanc šturint nuo Chamonių.
- 126 Tūn, Šveicarijoje.
- 127 Žuvinis kiemas, Alhambra, Granada, Ispanijoje.
- 128 Katedra Notre-Dame, faskada, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 129 Tulierijų daržais, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 130 Palociai tautų ant upės Seina, Paryžiaus Paroda, 1900m.
- 131 Venus de Milo Louvre, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 132 des Champs Elysees, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 133 Didžioios operos palocius, Paryžiuje, Prancūzijoje.
- 134 Tvirtynė Sv. Jono ir Katedra, Marselias, Prancūzijoje.
- 135 Laių upplauka ir ešeras, Villefranche, Prancūzijoje.
- 136 Carniche kelias ir ešerėlis Villefranche, Prancūzijoje.
- 137 Pajurinis kraštas Casino, Monte Carlo.
- 138 Vatikano daržais ir Sv. Petro katedra, Ryme, Italijoje.
- 139 Rymas šturint nuo bokšto Sv. Petro katedros.
- 140 Didioji galerija Colona palociuje, Ryme, Italijoje.
- 141 Skilaušas Settinio Severo, Ryme, Italijoje.
- 142 Koloseumas, Ryme, Italijoje.
- 143 Nevenai atkatas palocius, Pompej, Italijoje.
- 144 Senatas ir Kanalas, Milano, Italijoje.
- 145 Kelias iš Sv. Jozapo, Venecijoje, Italijoje.
- 146 Sėrimas karvelių ant piečiaus San Marco, Venecijoje.
- 147 Kelias Sv. Andrejaus, Venecijoje, Italijoje.
- 148 Mahometonų bažnyčia Omara.
- 149 Ochaninis pakratas, parodantis kėlio ustuoklę, Algiera.
- 150 Gėrymo fontanas ir gatvė Senamo Kairo, Egipte.
- 151 Beismediant derviai kieme mahometonų bažnyčios Oamos El Ala.
- 152 Mahometonų bažnyčia Sultano Hasan, šturint, nuo Ciadelio sienų, Kairo, Egipte.
- 153 Pyramidos ir Arabų vilija, šturint nuo Gizeh kelio, Kairo, Egipte.
- 154 Arabija. Daržais išdėstusame upės tako.
- 155 Aljimas į palocių, Singapore, Indijoje.
- 156 Turgaus diena, Singapore, Indijoje.
- 157 Tautiškas greitis trukas, Singapore, Indijoje.
- 158 Policijos stacija, Hong Konge, Činijoje.
- 159 Žibidėlis Hong Konge, Činijoje.
- 160 Chiniečių vienbrosniai laivai ir plaukoj Hong Konge, Činijoje.
- 161 Gražusis kelias Shanghai, Činijoje.
- 162 Zvigs ant viesos "turgavietė, Shanghai, Činijoje."
- 163 Tautiškas priešpėčių namas ant salos Java.
- 164 Tokyo, Japonijoje. Išrodo gražybą laukai.
- 165 Yokohama, Japonijoje. Pradas egiptiškų lotus kvietky pilname sydejime.
- 166 Junty šalyčia, Honkaku, Yokohama, Japonijoje.
- 167 Yokohama, Japonijoje. Šiaurinis dirbantis lyties karpas.
- 168 Yokohama, Japonijoje. Kriauklinių žuvų pardavinėtojas stotis.
- 169 Paroda ugnagesnių atletų, Yokohama, Japonijoje.
- 170 Yokohama, Japonijoje. Kvietky daržais.
- 71 Yokohama, Japonijoje. Altorius, namas jaunų gėrbėjų Matsuri procesijoje.
- 172 Japoniški vaikai, nešanti pokylinį Matsuri atlikti, Yokohamo.
- 173 Matsuri pokylinis, muzikos pastolas ir kėdė, Yokohama, Japonijoje.

FARMOS! FARMOS!

Lietuviszkoje "Zincyzios" Kolionijoje
Prie pat miesto Thorp, valstijoje Wisconsin.

Žemė yra derlinga, guli tarp dviejų geležinkelių, šale bėga upė "Black River", oras sveikas, vanduo tyras ir sveikas, aplinkui gyvena fermeriai lietuviai ir lenkai, lenkų katalikų bažnyčia ir miestas su turgvieta ir geležinkeliais arti vieškeliai geri. Žemės kaina \$12 už akrą ir daugiau. Įmokėk ketvirtą dalį, likusius gi išmokėsi per 5 metus. Norintiems "Zincyzios" Dr-tė patstys ir trobas išmokėsi, iškas šulinį ir tt. už pigiau negu pats farmerys galėtų tą padaryti.

"Zincyzia" daro ekskursijas į savo žemę kas pėnčios naktį. Traukiniai išeina iš Chicagos 10 val. nakties ir pribuva į Thorp 8 val. ryto. Subatoj galima apžiūrėti laukus ir vakare gryžti namon.

Tikietai iš Chicagos į Thorp prekiuoja \$6.59, į abi pusi \$13.18. Kas nuo mūs perka žemę, tam kelionės lėšas sugražiname. — Lietuviai atvažiuoja iš visų Amerikos šalių ir kada šitą vietą pamato, kožnas žemę perka. Čia žemės kaina yra \$12.00 akras, bet netrukus bus pakelta iki \$16 už akrą. Todėl, kurie norite gauti žemę tikrai lietuviškoje kolionijoje, tai pasiskubinkite, nes žmonės kasdien čia farmas perka ir todėl kaina žemės umu laiku gali pakilti.

Norinti pamatyti "Zincyzios" žemę, rašykite arba asabiškai atsišaukite pas

A. OLSZEWSKI, "Zincyzios" Mgr.
3252 South Halsted Street,
Chicago, Ill.

P. S. Mės turime pardavimui ir pigesnių laukų Wisconsin ir kitose valstijose. Parašykite mums kur jums yra maloniau, o mės pranešime jums plačiau. Žinoma, kur kaina mažesnė, ten ir žemė ir vieta prastesnė.

174 Yokohama, Japonijoje. Darisovį pardavinėtojas, rodantis savo turtą.

175 Japoniški kudiškai ledinės smetonos šėtroj, Yokohama.

176 Japoniškas žvejys prieplaukoj, Yokohama.

177 Japoniečių budas elti palein.

178 Trepal į Kigomizų stinčią. Kyoto, Japonijoje.

179 Kyoto, Japonijoje. Kigomizų stinčią.

180 Aukaisnis paviljonas ant ešero Kinakui, arti Kyoto, Japonijoje.

181 Senoviška stinčija Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoje.

182 Teatro gatvė, ligio vieną milia, Osaka, Japonijoje.

183 Nara, Japonijoje. Tuktantis žibidėlis prie Ka-suga-No-Miya stinčios.

84 Nikko, Japonijoje. Se Jovės akmenis išuo, sėrgiantis Nikko stinčios nuo Piktos.

185 Hawaiiškis mokyklos kudiškai.

186 Palmų daržais ant kranto Monoloo upės, Honolulu, Hawaii.

187 Daktilinų palmų kelias, Honolulu, Hawaii.

188 Hawaiiška moteris, gaudanti Pooheal, mažiukę kriauklinę žuvalę.

189 Chiniečiai renkanti ryžius, Hawaii.

190 Gyvenimas Pretorijoje, Pietinėje Afrikoj.

191 Jplauka ir plaukintai laivų taisyso dirbūs Valparaiso, Chile.

192 Jamaikos Brookline gatvė, Port Antonio.

193 San Francisco gatvė, Mexico City.

194 Didysis pilacius, Mexico City.

195 "Jojimas šėnims".

196 Mano apšvičias.

197 Kalėdų rytas.

198 "Tėve mūsų, kuris esi danguose".

199 Pagalvoti karė.

200 Sėrimas kaktuku.

Teleskopas ir 100 virš pamintų paveiklų kaktukoje \$3.00

100 ty patų paveiklų bakselyje be teleskopu \$2.00

25 paveiklų — J. Jėzaus gyvenimo \$1.00

Ta vienas teleskopas be paveiklų kaktukoje \$1.00.

SERIJA V.

Susidedanti iš 12 maisty gatunko paveiklų pundeļyje. Prekė 35c. už pundeļį.

Šitoje serijoje, kiekviename pundeļyje, beveik vis į kitoki paveikslai, tai yra maisty iš viokių gatunkų. Juose yra: gražiausių miestų, bažnyčių ir kitų bagotų triobėsių paveikslai, teigti ir komiški paveikslai. Ši serija yra gera tiems, kurie nori pinigų už mažą, nes ji kaktukoje tiksliai 85 c. o joje galima tiek daug pamatyti kaip ir serijoje I.

SERIJA VI.

82 telp ant maisty gatunko paveiklų pundeļyje. Prekė 75c. už pundeļį.

Šitoje serijoje gražiausi paveikslai. Labai aliksų, yra dirbti gabiausių artist

Pinigų Siuntimas.

Šita banka išsiunčia į svietą daugiau pinigų negu kokla nors kita banka. Per čia siunčia pinigus ne tik lietuviai, bet ir amerikona! ir kitos tautos, ir ne vien aplinkiniai, bet atvažiuoja net iš kitų miesto kraštų čia pinigus siųsti, todėl kad šios bankos siunčiami pinigai greičiausiai nueina.

Real Estate.

Šita banka parduoda namus, lotus ir farmas. Jeigu manai ką nors pirkti mieste ar kitur, tai pirmiau pasisatinok apie parduodamas vietas ir jų prekes šioje bankoje.

Ant galo, kokių tik nori knygu — ir tas visas čia gausi.

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

4. Didis Lāetuvus Kunigaikštis Ge-
tembas.
Paveikls miera 22X28 collg.
Prekē 35c. koznas.
Nusiņrk po vienā šū paveikls, o
galēši graīdai papuošti savo rūlmā.
Prisīļedamas plnīgus adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted st., Chicago, Il

PROF. J. M. BRUNDA
 60 W. 8TH ST., BROOKLYN-NEW YORK.

CHICAGO, ILL.

Gilberton, Pa.
J. Ambrazevičius, Bor

102 Jackson St. Newark, N. J.

Antanas Bernotas, 12 Harlem St.

252 S. Halsted st., Chicago, Ill.

WAY & 50. 8TH ST., _____ BROOKLYN-NEW YORK.

apmokami dosual.

CHICAGO, ILL.